

Internette Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik 6

Mehmet zhaseski - Yaşadığımız Dünya Sadece Olumlu Gelişmelerden İbaret Değil

Değerli Dostlar,

Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik Dergisi'nin her yeni sayısında, Tarih Kentler Birliği'nin gerçekleştirdiği etkinlikler ve projeleri sizlere duyurmayı gelenek haline getirmiştik. Birliğin kurulduğu 2000 yılından bugüne kadar yayımladığımız 17 sayıda da, belediye başkanlarımızın heyecanlarını, kentlerinde gerçekleştirdikleri projeleri, buluşmalarımızı, başarılarımızı paylaştik.

Bu paylaşım 12-14 Mayıs 2006'da gerçekleştirilen TKB Trabzon Buluşması'nda gerçekleştirilen meclis toplantısı ve seçimlerde alınan kararla, nicelik ve nitelik bakımından genişledi. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün onayının ardından Tarih Kentler Birliği çok yakın bir zamanda üye sayısını 200'e çıkartmış olacak. Yeni üyelerimize şimdiden hoşgeldiniz diyorum.

Geçen yıl aldığımız kararla yurtdışı inceleme gezilerine başladık. Nisan 2006'da büyük bir katılımı gerçekleştirdiğimiz Prag ve Budapeşte gezileri başkanlarımız, danışma kurulumuz ve encümen için önemli bir deneyim oldu. Bu deneyimin, Trabzon Buluşması'nda yapılan değerlendirme sonucunda her yıl tekrar edilmesi kararı alındı. Elinizde bulunan Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik Dergisi'nin bu sayısında gerek Trabzon Buluşması gerek Prag-Budapeşte gezileriyle ilgili ayrıntılı bilgileri bulacaksınız.

Ne yazık ki yaşadığımız dünya yukarıda bahsetmeye çalıştığım olumlu gelişmelerden ibaret değil. Bu acı duyguyu, yeni kararların alındığı, meclis organlarının üyelerimiz tarafından büyük bir demokrasi olgunluğuyla seçildiği Trabzon Buluşması'nın son saatlerinde hissettik.

Doğa-kültür-insan ilişkisi içinde yürüdüğümüz yolda en önemli arkadaşlarımızdan birini, Danışma Kurulu üyemiz Avukat Derviş Parlak'ı Trabzon'da kaybettik. Saygıdeğer Parlak'ın ailesine, tüm sevenlerine ve camiamıza başsağlığı diliyorum.

Kültür mirasına katkıları yaşamaya devam edecektir...

Mehmet zhaseski
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı
TKB Başkanı

Hasan Özgen - Sen Gitmedin, Biz Eksildik

Bu yazı daha öncekilere benzemeyecek. Çünkü eksildik, Derviş Parlak'ı yitirdik. Hiç de haklı ve doğru olmayan bir mağlubiyeti yaşıyoruz. Neresinden baksanız açıklaması yok, hiçbir açıklama da anlaşılır bir özür üretmiyor.

Ali Akdamar'ın Trabzon'dan haykıran çığılığı hâlâ kulaklarımda."Derviş'i yitirdik!" Hep şu eşitleme tekrarlıyor kendini beynimin içinde. Derviş'i mi yitirdik, yoksa aklımızı mı?

Derviş Parlak'ı daha uzun yıllardır tanıyan dostların yazıları da yer alıyor bu sayıda. Benim tanışıklığım fotoğraflarda yan yana duracak kadar taze. Ama sanki onbin yıldır birlikte yürüdük, onbinyıldır bizimle. İlk tanışıklıkların uzun süren "mütereddid" ve karşılıklı yoklamacı süreçlerine izin vermeyen, apaçık, tertemiz ve hep ortada duran bir yol arkadaşımız... Su gibi berrak bir kimlik, ekmeğe gibi doyuran bir birikim... Tarihî Kentler Birliği'ni kuran ve geliştiren sürecin "sessiz emekçisi..."

Derviş Parlak, birikimleri ve mesleği bakımından bir hukuk insanı olarak rol aldı hayatın hakikat sahnesinde. Ne ki rol kesmeden, yapmacık ve bilgiçlik çukuruna düşmeden bir "delikanlı" olarak yaşadı. Bilgiyi yalnızca taşıyan, gerisini havale eden değil; bilgiyi alanlara, insana, uygulamaya götüren, akıl ve vicdanla yeniden yorumlayan ve sonuçlarını kovalayan bir adalet delikanlısı kaldı hep...Hepimiz adına didindi, geçmişin deneyi, geleceğin aydınlığı için didindi. Artık genelde çöp kutusuna atılmak üzere olan kavramlar için; "toplumsal çıkarlar", "kamu yararı", "kentsel adalet" için kavga verdi. Üstelik öne çıkmadan, medyatik şovlara itibar etmeden onurlu bir "aydın" olarak..

Aklın ve aklını paylaşırken düşüncelerinde dans eden ellerin hâlâ bizimle Derviş. Sabırla dinleyen, dikkatle izleyen güven ve inanç dolu gözlerin de. Sen gitmedin, biz eksildik. Bizim özlemimiz daha yakıcı. "Dostum" deyişindeki içtenliğin, bilgini esirgemedi paylaşan gönüllülüğün, adam gibi yaşama ahlakın bizimle yürüyecek. İnadına ilkeli ve inadına genç fikirlerin, inadına güzel dünya özlemin bizimle yürüyecek... Gündelik koşuşturmalarda içinde çok az yakaladığımız "şairler ve şiirler" sohbetinin tadı, bu tadı derinliklere taşıyan gür sesin bizimle yürüyecek. Sen aramızda kalacaksın, yoksa çoğalamayız.

Hadi gene, TKB Danışma Kurulu toplantısına biraz erken gel. ÇEKÜL'ün toplantı odasında hayatın acımasız akışına inat sözcüklerin, şiirlerin sonsuz zenginliğine takılıp haklılığımızı ispat için dostlarımızı arayalım. Nazım Hikmet'i aramıştık Derviş; İsmet Özel'i, Ahmed Hamdi Tanpınar'ı, Yunus Emre'yi... "Taranta-Babu"yu anımsarsın Derviş. Delikanlı yaralarımıza sürdüğümüz Taranta-Babu'yu...

*Anlayarak bir usta kitap gibi
bir sevda şarkısı duyup
bir çocuk gibi şaşarak
YAŞAMAK...*

*Yaşamak:
birer birer
ve hep beraber
ipekli bir kumaş dokur gibi
sevinçli bir destan
okur gibi
YAŞAMAK...*

Sen "delikanlı" yaşadın be Derviş.
Sen gitmedin dostum, biz fena eksildik.

Hasan Özgen

Doğruluk Yolunda Hiç Dava Kaybetmeyen Avukat: Derviş Parlak

BULUŞMALIYIZ...

...Savaşın, yoksulluğun, kuraklığın ve kimliksizliğin dünyasında insan hakları yoktur.

Onun içindir ki insanların barış, gelişme, çevre ve kültür hakları, diğer tüm insan haklarına kol kanat geriyor. Bu hakların yaşama geçmediği bir dünyada diğer tüm insan hakları da anlamsızlaşıyor ve yaşama geçemiyor.

Şimdi bu yeni haklar temelinde dayanışmanın ve buluşmanın zamanıdır.

İnsanlık olarak biz:

Eğer yaşamak istiyorsak, önce çevre ve kültür değerlerimizi yaşatmak için...

Eğer gelişmek istiyorsak, önce çevre ve kültür değerlerimizi geliştirmek için...

Eğer barış istiyorsak, önce çevre ve kültür değerlerimizle barışmak için...

Buluşmalıyız...

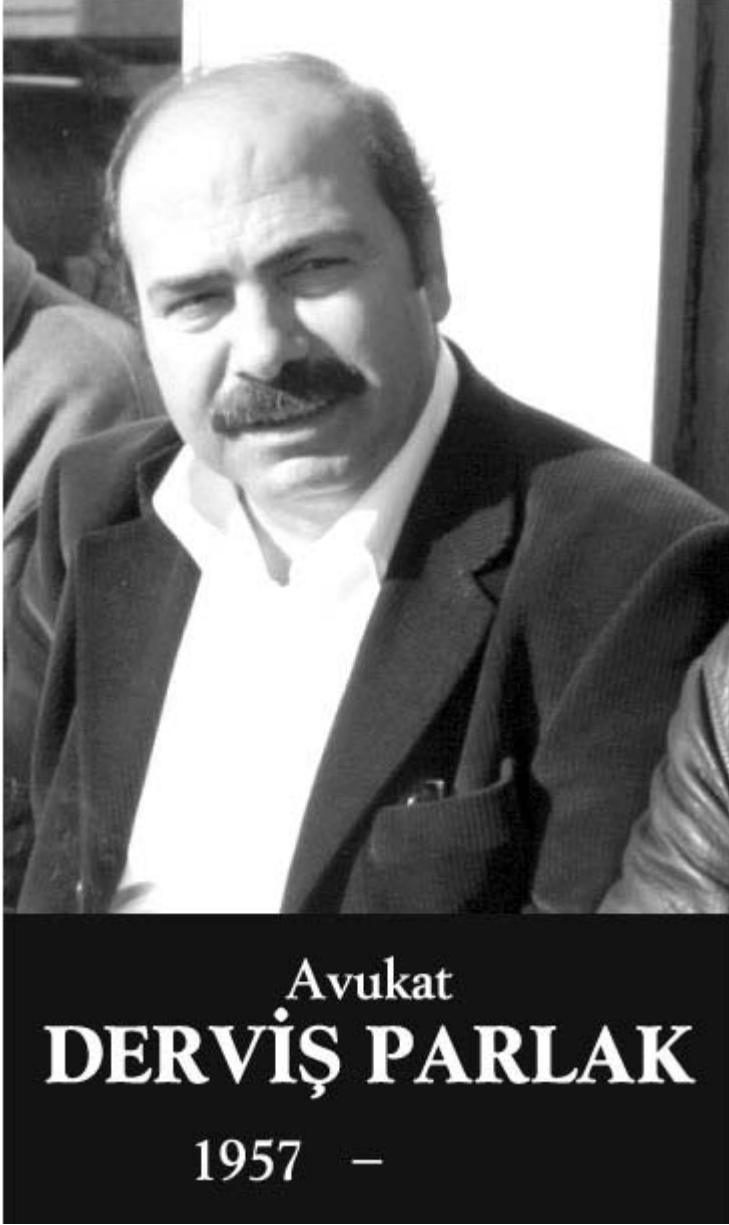
Derviş Parlak
13 Kasım 2005, Yalova-ÇEKÜL Manifesto Çalışması

Derviş Parlak'ın Özgeçmişi

*Sen "delikanlı" yaşadın be Derviş.
Sen gitmedin dostum, biz fena eksildik.*

Hasan Özgen

Avukat Derviş Parlak

20 Temmuz 1957'de İstanbul'da dünyaya gelen Derviş Parlak, çocukluk ve ilk gençlik dönemini hem tahsil hayatını sürdürerek, hem çalışarak geçirdi. 1976'da Kuştepe Lisesi'nden mezun oldu. 1977'de İstanbul Hukuk Fakültesi'ni kazandı. 1978'de Türkiye İşçi Partisi'ne üye oldu. 1984 yılına kadar yaşamı politika, iş ve okul arasında geçti. 1984'de Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. 1987'de profesyonel avukatlık yapmaya başladı. Bir yıl sonra Betül Parlak ile evlendi. 1990'da Fırat dünyaya geldi.

Meslek yaşamında çevre ve kültür değerlerinin korunması konusunda uğraş verdi. Hukuk devleti idealine inandı ve bu inançla mesleğini sürdürdü. TMMOB Mimarlar Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Arkeologlar

Derneği, Ayazpaşa evre ve Güzelleştirme Derneği, Dragos Doğayı Koruma Derneği, Cihangir Güzelleştirme Derneği, Galata Derneği gibi pek çok kuruluşun avukatlığını yaptı. ÇEKÜL Vakfı ve Tarihî Kentler Birliği'nin danışma kurullarında görev yaptı. 2006 yılında ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi.

Cumhuriyet Gazetesi, İstanbul, Kent ve Yaşam, Mimarlık, Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik dergilerinde idare hukuku, restorasyon, evre ve koruma konularında makaleleri yayımlandı. Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı, Mimar Sinan Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul Barosu, Helsinki Yurtaşlar Derneği, ÇEKÜL Vakfı, Tarihî Kentler Birliği gibi resmi ve sivil kuruluşlarca düzenlenen sempozyum ve panellerde sunduğu pek çok bildirisi bulunmaktadır.

Meslek yaşamının son yıllarında hepimizin bildiği yozlaşma, rüşvet ve ahlâksızlık alışkanlıklarının, büyük bir idealle inandığı hukuk alanına da yansımından büyük rahatsızlık ve üzüntü duydu. İnsanın, çevrenin, kültür değerlerinin iyiliği için çalışmayı kendisine görev edindi ve bu amaçla çalışırken aramızdan ayrıldı.

Prof.Dr. Metin Sözen - Sivilleşmek Zordur Derviş, Birlikte Olamamak Daha Zor

Yaşımız ilerledikçe gördüklerimiz çoğalıyor. Göğüslemek zorunda olduğumuz sorunların alanı genişliyor. Deneyimlerimizin yetmediği günlerde, güvendiğimiz, aklımızdan çıkarmadığımız, sonunda "o çözer" dediğimiz hedefi olan dostlarımızdan birinin beklenmedik bir anda aramızdan ayrılışı, birden "yaşımıza yaş katıyor", ne kadar güçlü olursak olalım bir yerimizin çöktüğünü görüyoruz.

Bizler, bu dünyadan "geldiğimiz gibi gitmemeye" kararlı insanlarız. Özel bir ülkede, özel bir coğrafyada yaşadığımızın bilincindeyiz. Kendimizi günümüzün "süpürücü-sıradan" değerlerine kaptırmadan yaşamayı ilke edinmişiz. Önümüzde, belirlediğimiz bir "gelecek umudu" var. Bu umudu pekiştiren belirli ilkelere dayalı dostluklar kuruyoruz... Somut sonuçlara giderek çözümler üretiyoruz... Birlikteliğin sağladığı güven içinde zamanı doğru değerlendiriyoruz... Bu güven bizleri kalıcı hedeflere yöneltiyor, gerçekleşmez kaygısından arındırıyor,

dayanıŖmaya dayalı bir deęiŖim-dönüŖüm-yeniden yapılanma iradesine süreklilik kazandırıyor, yeni bir gündemin oluşmasına ortam hazırlıyor...

Tüm bu bilgiye-birikime, yaşamı anlamlı kılacak örgütlenmeye örnek olacak adımların atıldığı Tarihî Kentler Birliği'nin Trabzon Buluşması'nda, hepimizin güç-güven kaynaklarından Derviş Parlak'ı "gözümüzün önünde" yitirmiş olmamız, çok yönlü kaygıları, ülkemiz adına derin üzüntüleri birlikte getirdi.

Aradan geçen kısa zaman içinde bir kez daha düşündüğümüzde, önce insanın "her konuda güveneceği" bir dostunu yitirmesinin boşluğunu yaşıyoruz. Zor günlerde adım adım çözüme giderken, onun içten ve yalın davranışını daha şimdiden arar oluşumuz, birbirimize bakarken bu çok erken yitirişin cümlesini kurmakta zorlanışımız, özlemin zaman içinde büyüyeceğinin bir işareti.

Yaşamım boyunca ülkemde farklı değerlerin egemen olması için çaba gösterdim. Çok insanla birlikte oldum. Sevinçleri-hüzünleri onlarla paylaştım. İhanetinin bile farkına varamayan kimlikler nedeniyle sıkıntılı günler geçirdim. Fırtınaları kendi içimde çözmeyi öğrendim. Ancak son yıllarda, bir gün olsun birbirimizden kopmadan yorgunlukları göğüslediğimiz düşünce ve eylem arkadaşlarımızı çok genç yaşta sık aralıklarla yitirmenin ülkem açısından bedelini düşünmeye başladım. Üzüntümün boyutunu büyüten, bu "zamansız ayrılışların" özlü değerleri kullanarak gündem oluşturan bizlerin çevresinde yoğunlaşması, bizleri "öfkeyle karışık" yeni duygulara yöneltmesidir.

Köksüz, özsüz, günü kurtarmaya yönelik bir ortamın yaygınlaştığı günümüzde, Derviş Parlak'ın bunun tam tersi bir yaşam biçiminin simgesi olarak aramızdan ayrılması, "yanılışlara dur" diyenler için çok farklı bir anlam taşıyor. Sorumlulukla yüklü böyle özel bir karakterin "kurumlaşmaya", hukuk devleti olmanın dikenli yolunda dik durarak "örgütlenmeye" sağladığı "özverili katkı" kolay unutulamaz.

Bu, yalın ve özenli bir yaşama karar vermek demektir. Önce, değerli eşi ve oğluyla bunu kanıtladı. Tutarlı ve ödünsüz kendini sürekli yenileyerek koyduğu temel hedefe yöneldi. Bütün bunlar farklı bir yaşama karar vermek demektir. Tüm varlığını adadığı hukuk alanında, adım adım uygulamaların gerçeğinde düşüncelerini yoğurarak, onları doğrularla buluşturarak, her gününü bir sonraki güne farklı aktararak kendini "aranır", "güvenilir", "sonuna kadar yola çıkılır" kıldı. Belki de bıraktığı en önemli miras bu. Sık sık birine tanıştıırken "doğruluk yolunda hiç dava kaybetmedi" dediğimde, o özverili insan sıcaklığı gülümsemesine yansır, biraz mahcup konuyu başka noktalara yöneltmeye çalışırdı.

Genç yaşında çok yoruldun, çok gerildin bu ülke için Derviş Parlak. Bu ülkenin "önemini iyi bildiğinden", içinden "her üzüntüye, her yorgunluğa bu ülke değer" dediğini biliyorum.

İleri hedefleri olan, tutarlı kalabilmenin bedelini ödeyerek geleceğe yürüyenlere sessiz ve duyarlı bir örnektir Derviş Parlak.

Bilginle, bilincinle yaşa...

Prof. Dr. Metin Sözen
ÇEKÜL Vakfı Başkanı
TKB Danışma Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Ülkü Azrak - Acı Veren Kaybımız: Derviş Parlak

Acı olay bizi, TKB'nin 12-14 Mayıs 2006 tarihleri arasında yapılan Trabzon çalışmasından İstanbul'a dönmek üzere otelin resepsiyon salonunda beklerken yakaladı. Orada eşi bulunmaz, değerli, çalışkan dostumuz Derviş'i yitirdik. Henüz kırkdokuz yaşındayken, çok erken aramızdan ayrılan Derviş'in dost olarak, çalışma arkadaşı olarak desteğini ve kuruluşumuza yaptığı değerli katkıları tüm boyutlarıyla anlatmak olası değil.

Derviş'in objektifinden 14Mayıs2006 Trabzon

Derviş'in benim yaşamımda istisnai bir yeri vardı. Onu daha delikanlılık çağında, 1978'de Hukuk Fakültesinin 2. sınıfında İdare Hukuku derslerini izlerken tanıdım. O dönemde ben İdare Hukuku kürsüsünün kıdemli doçenti olarak derslere girerken Derviş, devamlı ve dikkatli bir öğrenci olarak sınıfın ön sıralarında dersi izlerdi. Öğrenciyken politikadan da uzak durmadı. O dönemde siyasal görüşüne en yakın bulunduğu, ama herkesin de o günlerin koşulları altında kolay kolay üyesi olmaya cesaret edemediği İşçi Partisi'ne üye olarak katıldı.

Derviş ile daha sonraki karşılaşmam TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin etkinlikleri dolayısıyla oldu. O, Odanın hukuk müşaviriydi. Ben de Odanın kent hukuku alanındaki sempozyum, panel vb. bilimsel toplantılarında aktif katılımcı olarak rol aldıkça onunla sık sık birlikte olurduk. O günlerde imar hukuku alanında ne denli derin bir bilgiye sahip olduğunu ve sorunların çözümünde ne denli başarılı olduğunu gördükçe bu eski öğrencimle iftihar ederdim. Tarihî Kentler Birliği'nin Danışma Kurulu üyesi olarak biraraya gelmemiz benim için büyük bir mutluluk kaynağı olmuştu. Bu kurulda Derviş'in bir kent (imar) hukukçusu olarak nasıl yoğun ve dikkatli bir çalışma yaptığına hepimiz hayranlıkla tanık olmuştuk.

Burada değinmek istediğim iki olay belleğimde yer etmiştir. Bunlardan biri Dragos Doğayı Koruma Derneği üyesi ve bir imar hukuku uzmanı olarak, Büyükşehir Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın kentin Kadıköy yakasındaki güzelim sahilde başlattığı lanet olası otoyol projesi uygulamalarına karşı yürüttüğü, fakat ne yazık ki başarısız kalan mücadeleydi. Gerçekten bu otoyol yapımı özellikle Dragos'ta balıkçıların da bir geçim kaynağı olan eşsiz güzellikteki doğayı yoketmeye yönelmişti. Otoyolun sahilden değil de yukardan geçirilmesi için semt sakinleriyle birlikte gösterilen çabalar sonuçsuz kalmıştı. Plana karşı açtığımız dava da Danıştay'ın 6. Dairesi'nin kararıyla redde uğramıştı. Bu mutsuzluğu birlikte yaşadık.

İkinci olay, ünlü Park Otel olayıdır. İstanbul tarihinin bir tanığı olan güzelim Park Otel gözleri maddi çıkardan başka bir şey görmeyen kişilerce satın alınıp hoyratça yıkıldıktan sonra, yerine semtteki binalara yaslanan ve ara yolları da yok eden, gökdelen tarzı bir otel yapılması planlanmış ve o günlerdeki Dalan yönetimi buna ruhsat vermişti. Semt sakinleri derin bir üzüntü içindeydiler. Derviş'in bu olayla hem Mimarlar Odası'nın hukuk müşaviri, hem Ayazpaşa Çevre ve Güzelleştirme Derneği mensubu olarak, iki yönlü ilgisi vardı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin verdiği imar ruhsatına karşı iki kuruluşu da temsilen açtığı dava başarıyla sonuçlanmış ve ruhsat iptale uğramıştı. O sırada el değiştiren Belediye yönetimi, Danıştay'ın bu kararını enerjik bir davranışla hemen uyguladı, imar planına aykırı olarak yapılmış olan fazla katları yıktı. Geçen yıl Park Otel'in yeni malikleri bu

binanın kalıntısı üzerine yeniden inşaat yapma gibi bir projenin peşine düşüp, bu konuda hukuki destek aradıklarında, onların temsilcileri beni buldu ve benden bu konuda bir hukuki görüş talep etti. Bir de uygulamanın içindeki bir hukukçunun görüşünün temin edilmesini istedi. Benim hiç duraksamadan yaptığım ilk iş, bu olayda başarısı ve birikimi olan Derviş'e başvurmak oldu. Derviş o nazik tavrıyla benim isteğimi geri çevirmedi ve ikimiz iki ayrı görüş hazırladık. Bu görüşler yazıldıktan sonra karşılaştırdığımızda iki görüşün, ayrıntıda bazı farklar içermesine karşın, temelde birbirine paralel olduğunu ve aynı sonuca vardığını gördük. Girişimciye verdiğimiz hukuki görüş, burada Danıştay'ın kararı doğrultusunda, bitişikteki Alman Başkonsolosluğu'nun çatısını geçmeyecek yükseklikte yapı yapılabileceği, binanın girişinde yapılmak istenen, semt sakinlerine satış yapacak büyük bir işyerinin tesisinin o bölgede nüfus yoğunluğunu artıracığından şehircilik ilkelerine aykırı olduğu ve arkada işgal edilen sokağın da terkedilmesi gerektiği yolundaydı. Sonradan öğrendiğimize göre, girişimci kamu yararını esas alan bu görüşün kendisine hukuken yardımcı olduğu kanısını edindiği için tatmin olmuştur. Bu olay, Derviş'in, kamunun yararı söz konusu olduğunda satın alınmaz, dürüst kişiliğini açıkça ortaya koyduğu için anlatmadan geçemedim.

Türkiye'nin Derviş gibi yüksek kişiliğe sahip, bilgili ve bilinçli insanlara bugünlerde çok ihtiyacı var. Nur içinde yatsın!

Prof. Dr. Ülkü Azrak
TKB Danışma Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Ruşen Keleş - Derviş Parlak İçin Birkaç Söz...

Derviş'i 1970'li yılların başından beri tanırdım. Mimarlar Odası'nın türlü etkinliklerinde bir araya gelirdik. Kentsel çevrenin korunup geliştirilmesine ilişkin çalışmalarda toplum yararı, insancıl değerler ve hukukun üstün kılınması konusundaki duyarlılığı, kendisini tanıdığım ilk günden beri dikkatimi çekmiştir. Konuşmalarında, söyleşilerinde ve yazılarında savunduğu her düşüncenin ardında, her zaman zengin bir hukuk kültürünün yanı sıra, bireyi değil toplumu ön planda tutan yurtsever bir dünya görüşünün var olduğuna tanık olmuşumdur. Düşündüklerini anlatmasındaki iç tutarlılık, yalınlık, mantık ve düzen, Derviş'in her hukukçuda rastlayamadığımız özelliklerindendi.

Dünya Şehircilik Günleri adını taşıyan kolokyumlardan birini gerçekleştirmek için Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 1980'lerin sonunda düzenlediğimiz toplantıda koruma konularında bir konuşma yapması için yaptığım çağrıyı kabul etmiş ve rahmetli Lütfi Duran hocamızla birlikte Ankara'ya kadar gelmişti. Kolokyuma unutulmaz katkılar yaptı. Söyledikleri ve yazdıkları İmar Hukuku derslerimize katılan öğrencilerin en çok yararlandıkları kaynaklar arasındaydı. İTÜ'de Mimarlar Odası'nın gerçekleştirdiği bir toplantıda, imar yolsuzluklarının önlenmesi amacıyla kamu görevlileri için öngörülmuş olan ceza yaptırımlarının ağırlaştırılması tezini savunmuştu. İmarla ilgili kamusal yetkileri kullanan kamu görevlilerinin görevlerini savsaklama ya da kötüye kullanmaları durumunda, kamu görevlisi statüsünün kendileri için koruyucu bir kalkan olarak kullanılması onu rahatsız ediyordu. İlgililer için gerekirse özgürlüğü bağlayıcı türde ceza yaptırımlarının yasalara konmasının yerinde olacağını kendisinden çok dinlemiştir.

Derviş'le olan dostluk ve yakınlığımızı Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu'ndaki birlikteliğimiz daha da güçlendirdi. Onu henüz bu denli yakından tanımaz iken hakkında beslemekte olduğum duygu ve düşüncelerin geçişin ta kendisini yansıttığını her vesileyle gördüm. Onun salt bir meslek örgütünün ülke çıkarlarının savunmasını üstlenmiş olan, bilinçli, yılmak nedir bilmeyen bir savaçısı olmanın ötesinde, örnek bir kişilik olduğu konusunda, yakın çevresindeki herkes görüş birliği içindedir. Adının başında birçok akademik vb. sanları taşıdıkları halde, ahlaktan, etikten, saygıdan, yurtseverlikten yoksun olan çok sayıda başka hukuk insanından

farklı olarak Derviş, insan olarak ve dört başı bayındır bir hukukçu olarak, geleceğin hukukçularına örnek gösterebileceğimiz ender kişilerden biriydi. Onu çok zamansız yitirmiş olmakla ülkemizin büyük bir kayba uğradığını düşünüyorum.

Prof. Dr. Ruşen Keleş
TKB Danışma Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Cevat Geray - Derviş Parlak İçin

Derviş Parlak'ın beklenmedik yitimi ailesini, Tarihi Kentler Birliği topluluğunu, dostlarını, sevenlerini büyük bir acıya boğdu. Gerçekte, İSTANBUL en güçlü bir savunmacısını yitirmiş oldu. İstanbul'da kente ve tarihe karşı işlenen cinayetlere karşı Mimarlar Odası adına açtığı, büyük çoğunluğuyla kazandığı davalarla İstanbul halkına, tarihine, kültürüne büyük hizmetler etti. Bu aynı zamanda imar, çevre ve koruma hukuku açısından kent plancılarına, mimarlara, imarla, özellikle imar hukukuyla herkese yol gösterecek nitelikte kaynaklardır. Bir ara İstanbul Mimarlar Odası'nın yayınladığı bu davalarla ilgili dosyaları kitaplığımın bir köşesinde saklamakta, gereklikçe başvuruyordum. Özellikle doktora öğrencilerime bunları görmeden, hatta Derviş'in kendisiyle görüşmeden bu konularda yapacağınız araştırmalar özgünlük kazanamayacaklarını hep söylerim. Önceki yıl, kendisiyle görüşürken, bu dava dosyalarıyla zenginleştirilmiş bir imar hukuku kitabı yayınlamasının büyük bir gereksinim olduğunu söyledim. Bu yolda çalışmalarını sürdüreceği vaadinde bulunmuştu. Bence bu çalışmalarını toparlayıp yayınlamak hepimizin borcudur.

Derviş ile dostluğumuz Tarihi Kentler Birliği etkinliklerinde yakın bir ağabey kardeş ilişkisine dönüştü. İstanbul ve taşradaki buluşmalarımızda hep bir arada oluyorduk. Kentlerimizi, insanlarımızı tanımak, çözümler üretmek konusunda görüşlerimiz çoğu kez birbirini tutuyordu. Bu arada, dünyanın ve ülkenin sorunlarını görüşmek, çözüm yolları aramak için fırsattı. Prag ve Budapeşte gezisinde de birlikteydik. Bu geziler ve buluşmalarda Derviş'in ne denli dürüst, insansever, içtenlikli, yurtsever bir kişiliğe sahip olduğuna hayranlıkla tanık oldum, kendisini daha çok sevdim. Trabzon Buluşması'nda da birlikteydik. Fakat bir gün önceden hareket etmek zorunda olduğum için O'nu yitirdiğimizde yanında olamadım. Dostlarının yanında can verdiğini, dostların çırpınışlarını sonradan öğrendim. O'nun yanında olamadığım için ayrı bir üzüntü duyuyorum. Hepimizin başı sağ olsun. Anıları, yapıtları hepimize önder olacak.

Prof. Dr. Cevat Geray
TKB Danışma Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Zekai Görgülü - Derviş Parlak Olmak

"Binalar, yollar, köprüler ya da diğerleri; onları kullanan toplumun yaşam koşullarını ve yaşam kalitesini iyileştirmiyor, insanları doğal ve kültürel olanaklarda mahrum ediyor, ufuklarını, esin kaynaklarını yok edip insanlara bir gerilim hatta hastalık kaynağı oluşturuyorsa, o zaman onları birer imar ögesi ya da milli servet olarak değil, tam tersine imar karşıtı öğeler veya gelişmemişliğin sembelleri olarak görmek gerekiyor. Kısacası, her ne pahasına yapılaşma olarak özetlenebilecek bir anlayışı, bir yapım değil, bir yıkım anlayışı olarak karşılamamızın, yurttaşlık bilincinin gereği olduğunu her fırsatta söyleyebilmeliyiz..."

"Dünyanın en gelişmiş ülkelerinde dahi birçok hukuk ihlalleri ve sorunlar yaşanıyor. Öyle görünüyor ki toplumlar, tüm dünyada bu ihlal ve sorunların giderilmesi için uğraş vermeye devam edeceklerdir. Ama herhalde kendi ülkemizde bu konuda daha büyük bir çaba harcamamız gerekiyor. Çünkü hukukçularımızın ve hak arayan yurttaşlarımızın içinde bulunduğu hukuksal ortamın çok büyük olumsuzluklarla iç içe olduğunu ve zaman zaman adalet açısından soluk almakta bile güçlük çektiğimizi hepimiz çok iyi biliyor ve yaşıyoruz..."

"... Siyasal iktidarı oluşturan yürütme organı ve ona bağlı çalışan kamu yönetimi, merkezi ve yerel tüm öğeleri ile işlev ve konumu gereği zaten devlet içindeki en devasa gücü oluşturmakta, karar alma açısından da diğer organlarla kıyaslanamayacak ölçüde geniş ve zengin bir alana oturmaktadır. Buna rağmen yönetim diğer organlar tarafından denetlenmeye sıcak bakmamakta, tam aksine diğer organlara egemen olmak istemektedir. Bu durumun hukuk devletinin en ciddi sorunu olduğu tartışmasızdır."

"Bizim, ülke olarak imar alanında yaşadığımız en önemli sorunlardan birisi, korumacılık ile ekonomik ve sosyal

yapı arasındaki ilişki, hatta ilgisizliktir. Nedense korumaya sanki bir fantezi, bir lüks veya en azından ekonomik olmayan bir yaklaşım olarak bakıyor ve topluma açıkça olmasa da, bunları çağdaş yaşama uygun biçimde onarıp kullanmak yerine rant adına yeni yapılaşmaları özendirerek bir ortamı dayatıyoruz... Denebilir ki, ne yapalım biz batı ülkeleri kadar zengin değiliz. Doğru, ama bu kadar kolay sınırlamayacağımız gerçekler var. Çünkü batı bunları zengin olduktan sonra yapmış değil. Tam aksine, batı zenginliğinin arkasında, korumacı bir imar ve kalkınma anlayışını aramak gerekir."

Derviş Parlak'ın gelecek adına da yeniliğini ve güncelliğini koruyacağına inandığım bazı görüş ile değerlendirmelerini sizlerle paylaştım. Paylaştım çünkü bunlar aynı zamanda onun neden önemli, neden değerli olduğunu kanıtlarcasına bir bilgeliği, demokratlığı ve öğretmenliği de tanımlıyor. Tüm birlikteliklerimizde, ortak çalışmalarımızda ve Tarihî Kentler Birliği'nin, ÇEKÜL'ün etkinliklerinde, bilimi, ortak akıllı öne çıkaran, uzmanlığa saygı duyan, dinleyen, dinleten, uzmanlaşmanın önemini bilen, üretimi esas alan, yaşamın, sevginin ve insanın ayırıcılığı olan bir bilgiyi, bir demokrasi yaşadım. Son iki yıl içinde ise; bölümümde üstlendiği " İmar ve Çevre Hukuku" dersi ile bir öğretmeni, öğrencilerinden aldığım övgülerle de başka bir onuru yaşadım

Bu nedenlerle de Derviş'e hiç bir zaman tek başına çok başarılı olmuş hukuk insanı olarak bakmadım. Ülkesine, topluma, kentine karşı sorumluluklarını olağanüstü taşıyan, duyarlı, genel doğrular adına kendi özelini sürekli geride tutan, bu bağlamda bıkmadan yorulmadan uğraş veren, diri kalan bir Derviş Parlak bazen hukukçu, bazen plancı, bazen mimar, bazen toplum bilimci, bazen de sade bir yurttaş olarak sürekli üretti ve böylesi süreçlerin sonuna kadar yanında durdu, destekleyeni oldu.

Sevgili dostum; sen olmak, Derviş Parlak olmak bir daha yaşanır mı bilmiyorum. Zor diye düşünüyorum. Ama şunu biliyorum. Böylesi erken ayrılığın, yarım kalmışlığın acısı ve isyanı içinde olsa da seni hak etmek gerekiyor. Herşey için sana minnettar olmak, yürekte teşekkür etmek yetmiyor. Seni hiç unutmadan ilkelerini ilkelerimiz yapmalıyız.

Saygıyla...

Prof. Dr. Zekai Görgülü
TKB Danışma Kurulu Üyesi

Oktaf Ekinci - Yine O Avukat...

"Vakitsiz vedanla, bizi kör kuyularda merdivensiz bıraktın..."

Geçen pazar Trabzon'da kalbine yenik düşen arkadaşımız avukat Derviş Parlak için, eşi Betül ile oğlu Fırat böyle yazmışlardı gazetemizdeki ilanlarında... (16 Mayıs 2006)

Aslında, sadece onların değil; kentlerine, semtlerine, çevreye, yaşama haklarına sahip çıkmak için "hukuk devletine güvenen" nice kişilerin ve kurumların da "merdiveni" gibiydi Derviş... Talan düzeninin kör kuyularından, adaletin aydınlığına ulaşmak için çareyi "yargı" ya başvurmakta görenlerin "gözüpek" merdiveni...

Şimdi, 1980'lerin ünlü "Park Otel" inden, günümüzün en acımasız rant saldırılarına kadar, toplumsal değerlerin gasp edilmesine karşı kentlilik ve yurttaşlık bilinci içinde "davacı" olmuş niceleri, Derviş Parlak'ın özverili hukuk mücadelesiyle elde ettikleri kazanımlarında "yurtsever avukat"larını daha bir derinden anacaklar...

Işıklar içinde yatsın...

Türkiye aydını...

Av. Derviş Parlak, kısa süren ömrünün yoğun meslek yıllarına, Türkiye'de özellikle imar rantıyla yaratılan tahribatı, "hukukun üstünlüğü"yle azaltabilmenin eşsiz değerdeki deneyimlerini sığdırdı. Dava dosyaları, bu konuda mutlaka kitaplaşması gereken en zengin arşivlerden birini oluşturuyor...

Kentin geleceğini karartma pahasına, çevre ve kültür değerlerini gözden çıkaran "ayrıcalıklı imar izinleri"ne karşı duyarlı müvekkilleri adına kazandığı davaların hemen tümünde, güvendiği iki dayanak vardı.

Birincisi; "yargının bağımsızlığı"...

İkincisi de "kamu yararı" ile "toplumsal ve ulusal çıkarlar" kavramlarının temel hukuk ilkelerimiz arasında yer alması...

Özellikle dar ve kişisel "menfaat"lerin kollanmasından doğan yağma uygulamalarını sorgulayabilmenin yegâne güvencesi; aynı yağmanın ardındaki siyasetten, yargının etkilenmemesi...

Bu nedenle, hukukun gereği yerine gelmeyen kimi davalarda, siyasi baskıların da etkisi olduğunu "cesur"ca anlatan, hatta yazan bir avukattı Derviş Parlak...

Kamu yararı ve toplumsal haklarla bütünleşmiş bir ulusal çıkar anlayışı ise sadece kentin ve çevrenin savunulmasında değil, ülkenin ve cumhuriyetin tüm değerlerinin korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında da önde gelen güvencelerimizden...

Derviş bu nedenle aynı zamanda bir kültür ve demokrasi neferi; laikliğin bilinçli savunucusu; tarihsel ve doğal mirasın bekçisi ve Anadolu uygarlıkları ile ulusal kimlik arasındaki bağı yaşam felsefesi yapmış bir "Türkiye aydını"ydı...

"Dava"sını sürdüreceğiz

Geçen salı günü Zincirlikuyu Cami'nden aynı mezarlıktaki sonsuzluğa uğurlarken çevredeki yapılaşmaya baktım...

Tam karşıda Fatih Sultan Mehmet Vakfıyesinden gelen kamuya ait "Okmeydanı" tepelerini yasadışı işgal etmiş sayısız apartmandan oluşan "hukuk dışı" kent dokusu... Affedilmeyi bekliyor...

Diğer taraflarda ise Zincirlikuyu-Maslak yönünde sıralanan ve her biri şehircilik kurallarını açıkça çiğneyerek yükselen "altyapısız" şımarık gökdelenler... Milyon dolarlı müşterileri bekliyorlar...

Derviş'i bunların arasında dinlenmeye bırakırken, 10 yıl önceki bir gazete manşetini anımsadım.

Dragos'un eşsiz doğal peyzajını paramparça eden "yasadışı apartman izinleri"ne karşı semt sakinlerinin hukuk mücadelesini yürütürken, "yine o avukat" diye başlık atılmış ve denilmişti ki: "Park Otel için mahkemedен yıkım kararı çıkartan avukat Derviş Parlak, şimdi de Dragos'taki yüksek binaları gözüne kestirdi..." (4 Aralık 1996-Sabah)

İşte o avukat, şimdi yattığı yerin çevresini gözüne kestiremeyecek kadar yorgun ve dalgın...

Huzur içinde dinlenebilmesi için "davası"nı bıraktığı yerden sürdüreceğiz...

Oktay Ekinci
Cumhuriyet Gazetesi, ÇED Köşesi, 21 Mayıs 2006

A. Faruk Göksu - Onurlu Bir Vasiyet; "Buluşma Çağrısı"

ÇEKÜL Vakfı, ülkemizde, çevre ve kültür değerlerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması konusundaki uğraşları, çabaları, proje ve programları ile çok farklı ve ayrıcalıklı bir konuma gelmiştir.

Hiç kuşkusuz, ÇEKÜL Vakfı'nın ayrıcalıklı ve önemli bir konuma gelmesi, ÇEKÜL çatısı altında bir araya gelen "gönüllüler"le sağlanmaktadır. Her biri kendi alanında uzmanlaşmış, sorunlara yaklaşımı çözüm ekseni olan bu "kimlikler", hayata karşı özel duruşları ile ÇEKÜL'ün eylem zenginliğine katkı vermektedir. Anadolu'nun kültürel zenginliği ve ortak kültürü, ÇEKÜL'ün ortak aklı etrafında bir araya geldiğinde çok farklı ortamlar yaratılmakta ve projeler üretilmektedir.

ÇEKÜL Vakfı, oluşturduğu proje ve uygulamalar ile geçmişin geleceğe taşınması, yeniden yorumlanması ve kazanılması çabalarına ortak olacak kimlikli bireyleri çatısı altına almayı ya da yetiştirmeyi öncelikli ilke haline getirmiştir.

ÇEKÜL gönüllüleri, ülkesini, doğasını, kültürünü ve insanını seven farklı özel kimliklerden oluşmaktadır. ÇEKÜL kültürünün oluşmasında farklı ve kendine özgü özellikleri olan kimliklerin bir araya gelmesinin büyük önemi bulunmaktadır.

ÇEKÜL kültürünü oluşturan ve onu ayrıcalıklı kılan özel kimliklerin aramızdan zamansız ayrılmaları, yalnızca ÇEKÜL için değil, ülkemiz için de büyük bir kayıp olmaktadır. ÇEKÜL ile birlikteliğimden bu yana iki özel kişinin kaybını yaşadım. Birincisi, değerli hocam, başta Ankara, Gelibolu ve diğer Anadolu kentleri ile şehir plancılarının ona çok şey borçlu olduğu Prof. Dr. Raci Bademli. Onu, Tokat Kelkit Platformu toplantısının hemen ardından genç yaşta kaybetmek hem ÇEKÜL hem ülkemiz için çok büyük bir kayıp idi.

İkincisi ise çok kısa süre içinde dost olduğumuz, kentlerin ve kültürel mirasımızın korunmasına yönelik hukuk ve düşünsel alanda mücadele veren Av. Derviş Parlak. Derviş Parlak "adam gibi adam" tanımına uyan ender kişiliklerden birisi idi. Onu, bu tanımlama içine alan ise dürüstlüğü, ilkeli oluşu, sakinliği ve mücadelecilik kişiliği idi.

ÇEKÜL'ün 15. Yıl Manifestosu için kaleme aldığı; çevre ve kültürel değerlerimizin yaşatmak, geliştirmek ve bunlar ile barışmak için "buluşma" çağrısı, sanki onun son vasiyeti oldu.

Kısa ve onurlu özgeçmişi dikkatlice incelendiğinde, onun ailesine bırakacağı maddi bir mirasın olmadığı görülecektir. Çünkü, o yaşamı boyunca farklı bir mücadele yolu seçmiş, çevre ve kültür değerlerini korumayı yaşamının öncelikli gündemine almıştı. Onun ailesine, ÇEKÜL'e ve ülkesine bıraktığı vasiyet yine Derviş'e yaraşır bir biçimde "düşünsel miras" oldu.

Derviş Parlak'ın buluşma çağrısı, herkesin özenle algılaması ve kendisine görevler çıkartması gereken önemli bir çalışmadır. Bu mesajı başta kentleri yönetenler olmak üzere yurttaşlarımız da dikkate almalıdır. Yönetenler, çevre ve kültür değerlerinin korunması ve yaşatılması ilkesini, çizecekleri yol haritalarında öncelikli gündem maddesi olarak ele almalı, duyarlı yurttaşlarımız ise ortak kültür mirasımızın korunması için örgütlenmelidir.

Raci Bademli, Derviş Parlak gibi "adam gibi adamlar", yaşamlarını çevre ve kültür değerlerimizin korunması ve Türkiye'nin unuttuğu özlü değerlerinin yeniden gündeme getirilmesine adanmışlardır. Yaşamsal önceliklerini kültür, doğa, bilim ve hukuk adına öne almaları onları, unutulmamaları gereken "öncü kimlikler" kılmaktadır.

Derviş ile son birlikteliğimiz, Tarihî Kentler Birliği'nin Trabzon Buluşması'nda oldu. Trabzon'a cumartesi günü birlikte uçtuk. Uçakta çok şey konuştuk. Kentleşme kavramları ve yöntemleri üzerinde bilgi alışverişinde bulunduk. Bütün bunları benden yazmamı istedi. Ben de bu konuların hukuki boyutunun uygulanabilirlik ve örnek olma açısından önemli olduğunu, bu nedenle birlikte ortak bir çalışma yapmamız gerektiği vurguladığım da Trabzon dönüşü ofisinde buluşma sözü aldım.

Olmadı, ertesi gün, ülkemiz bir düşün ve hukuk adamını, ÇEKÜL Vakfı ve Tarihî Kentler Birliği ise önemli bir kimliğini, gönüllüsünü, inatçı savaçısını çok genç yaşta kaybetti.

İnanıyorum ki, Derviş Parlak öncü ve örnek kimliği ile hep aramızda kalacak!

A. Faruk Göksu
ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi

Gökhan Mentеш - Çok Değerli Bir Uzman Ve İyi İnsan: Derviş Parlak

İki yıl önce, Mayıs 2004'de, Türkiye Barolar Birliği Mardin'de "Kültürel Miras'ın Hukuki Yönleri" konulu bir sempozyum düzenlemişti. Benim yerel eş-direktörü olduğum GAP Bölgesi'nde Kültürel Mirası Geliştirme Programı kapsamında ise, AB hibesi almak için başvuracak projelere destek sağlayabilmek için çeşitli disiplinlerdeki uzmanları göreve çağırıyorduk. Bu arada kültür mevzuatına hakim bir hukukçu arıyorduk ama bulamıyorduk. Türkiye'de böyle bir uzmanlığın olduğundan bile emin değildik. Mardin'deki sempozyuma biraz da bu arayış nedeniyle katıldım. Derviş Parlak'ı orada sunuşunu yaparken izledim ve "işte bizim aradığımız kişi bu" dedim.

Nitekim Derviş Parlak soyadını hakkeden zekâsı, derin hukuk bilgisi, üstün muhakeme gücü ve bir proje danışmanı için çok önemli olan sempatik kişiliği ile görevini mükemmel yerine getirdi. Ama onun da ötesinde, yařlandıķça çevresi daralan bir kişi olarak, güneydoğu periferisinde Derviş gibi gerçek bir dost kazanmaktan büyük haz duydum.

Kendisini daha sonra bölgede kültür mirasını korumak ve turizmi geliştirmek için katılımcı bir yöntemle hazırlanmakta olan 2005-2015 Entegre Stratejik Eylem Planı (ESEP) için göreve davet ettik. Kabul etti ve bizi sevindirdi. Görevi; ana ilkeleri belirlenmiş yeni bir kurumsal yapılanma tasarımı, ekip dayanışması içinde hukuki yönleriyle ortaya koymaktı. Bölgedeki ESEP katılım toplantılarını yürüten Erkal Keçe, Ömer Kırıl ve konuyla ilgili diğer ülke deneyimlerini değerlendiren Tunç Tayanç ile yakın ve verimli bir ilişki içinde çalışan Derviş Parlak, mevcut mevzuatın sağladığı tüm olanakları kullanarak katılımcılık, etkinlik ve merkezilik-yerellik dengelerini kollayan tasarımı optimum bir çözüme kavuşturdu: Güneydoğu Anadolu Kültürel Miras ve Turizm Kalkınma Birliği.

Hazırlanan ESEP'i kurumsal olarak sahiplenerek planın etkin uygulanmasını sağlayacak bu bölge kuruluşunun tüzüğünü Derviş Parlak titizlikle hazırladı. Tüzük, dokuz vali ve dokuz merkez belediye başkanına oylatıldı ve kabul edildi. İçişleri Bakanlığı tarafından uygun bulundu, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın takdirini aldı.

Onunla, görevinin tamamlanmasına karşın, birliğin yasallaşması için sürekli haberleştik. Bölge için elzem ama onun ötesinde Türk idare sisteminde önemli bir atılım olduğuna inandığım bu birliğin kuruluşunun çeşitli nedenlerle aksaması ikimizi de üzüyor ve endişelendiriyordu.

Ne yazık ki, Derviş Parlak'ın ömrü birliği görmeye yetmedi. Oysa bugün, yani 1 Haziran'da, çok önemli bir haberim olacaktı çok değerli dostuma: Birlik'in kurulması için gerekli olan Kurucular Kurulu toplantısı nihayet yapılıyor! GAP BKİ Başkanı bugün telefonla arayarak toplantının 22 Haziran 2006'da Ankara'da yapılacağını duyurdu.

Bu haber onu kim bilir ne kadar sevindirirdi...

Senin anın biz dostlarında, eserlerin ise toplumumuzda yaşayacaktır.

Ruhun şad olsun çok değerli dostum.

Gökhan Menteş
GAP Kültürel Mirası Geliştirme Projesi Eş-Direktörü

İris Şentürk - Derviş Parlak'ın Ardından...

Bizler için Tarihi Kentler Birliği'nin buluşmaları, sevgiyi-saygıyı kapsayan, bilgi birikimimizi aktardığımız,ufkumuzun açıldığı, kültürleri tanıdığımız, kültürlerimizi kaynaştırdığımız, ülkemizi tanıdığımız, korumamız gerekenleri paylaştığımız, korunması gereken değerlerimizi öğrendiğimiz, korumanın nasıl yapılmasını öğrendiğimiz, hem öğrenci hem öğretmen olabildiğimiz buluşmalardır.

Bu buluşmaları başlatan ÇEKÜL Vakfı Başkanı Sevgili Metin Sözen Hocamızın önderliğinde Danışma Kurulu'ndaki Cevat Geray, Ruşen Keleş, Zekai Görgülü, Hasan Özgen, Ülkü Azrak, Oktay Ekinci, Mithat Kirayoğlu ve Derviş Parlak gibi saygın isimler, sonradan üye olanlarla birlikte güzel, birbirine bağlı büyük bir aile oluşturuldu.

Bu aile birbirinin başarısıyla övünür, acısıyla üzülür, sevinciyle mutlu olur oldu. Siyasetin ayak oyunlarının işlemediği, ortak amaç uğruna tek vücut olunabildiğinin somut örneği bir birliktelik kuruldu. Bizler, her geçen gün yeni üyelerle büyüyen yapıyla, Edirne Valimiz Fahri Yücel, Edirne Belediye Başkanımız Sevgili Cengiz Varnatopu, Raci Bademli Hocamızın kaybında veya bir üyemizin yakınının kaybında birbirimizin acısını paylaştık.

Kars'tan Edirne'ye... Hatay'dan Çanakkale'ye... Van'dan İzmir'e... Antalya'dan Mardin'e... İstanbul'dan Kayseri'ye... gerçekleşen nice buluşmaların sonuncusunu 12-14 Mayıs 2006'da Trabzon'da gerçekleştirdik. Sevgili Derviş Parlak sakin,uzlaştırıcı, güleryüzlü duruşuyla tüm buluşmalarımızda ağırlığını koruyan, doğru tespitleriyle bizi kendine hayran bırakan bir aile ferdimizdi.

Toplantıların ardından Trabzon'u tanıma gezisine, bir pazar sabahı hep birlikte çıktık. Sümela'yı, Ayasofya'yı tanıma, gözlemler turu sonrasında, Bedesten'i gezdik ve sonrasında otelimize gidip lobide beklemeye başladık. Ülkü Hoca, Fikret Üçcan ve eşi Füsün Hanım, Saniye, ben ve Derviş sohbete başladık. Sevgili Derviş kendisine gelen çayı bana uzattı ve "sen iç" dedi. Daha çayımdan bir yudum alamamışken sol yanımdan bir ses geldi. Dönüp baktığımda Derviş'in kalp krizi geçirdiğini anladım. Füsün Hanım'la birlikte onu yatırıp rahatlattık. Kalp masajı yaptım ve bu arada bir dil altı ilaç bulundu ve verdik. Masaj sonrasında nefes almaya başladı. Ali, Faruk ve Görkem'e haber verdim. Ambulans geldi ve büyük bir telaşla Üniversite Hastanesi'ne götürdük.Hastane'de gerçekten çok yoğun çaba gösterildi. Bu arada Derviş'in eşi Sevgili Betül Parlak'a haber verdik. Ben içeriye girip durumu öğrenmek istediğimde, yaklaşık 45 dakika süren uğraş sonucu, doktorların Derviş'i kaybettiğimizi söylemeleriyle dondum kaldım.

Dışarıda dostları bekliyor; Metin Hoca, sevgili eşi haber bekliyor. Kötü haberi nasıl verebilirdim? Ne zor şeydi? Bir parçamız kopup gitmişti. Dışarı çıktım ve orada endişe içinde bekleyen Ali, Faruk, Görkem, Mithat, Saniye ve diğer arkadaşlara "Derviş'i kaybettik başımız sağ olsun" dedim. Sanki kâbus görüyorduk. Yaşam o kadar kısa sürede sonlanabiliyordu. Yaşam kendi gerçeklerini suratımıza tokat gibi vurmuştu. Birliğin simgelerinden biri, ÇEKÜL Vakfı'nın simgelerinden biri kayıp gitmişti aramızdan ve biz.bir saat sonra havaalanında olmalıydık.Trabzon Belediye Başkanı Volkan Canalıoğlu ve ekibinin gayretleriyle Derviş'i aldı ve yola çıktık.Havaalanında birbirimizin yüzüne bakamıyorduk. Hepimiz Metin Hoca'nın gözünün içine bakıyorduk çünkü Derviş'in onun için önemini biliyorduk.

Beşiktaş belediye Başkanı İsmail Ünal'ın gayretleriyle işlemler tamamlandı. İki gün sonra Zincirlikuyu'da yapılan törende Fırat ve Betül Parlak'ın duruşları ve katılanların gözlerindeki gurur, Derviş ve onun gibileri tanımış olmanın ayrıcalığını taşıyordu. Bir buluşma daha gerçekleşmişti. Ama bu kez bu buluşmaların önemini bize her fırsatta anlatan Derviş içindi.

Ayrıntılara girmek üzücüdür ama bu olayda en önemli ayrıntı bizi birbirimize bağlayan duyguları paylaşmaktı.Dergiye yazmak için ne zaman bilgisayarın başına otursam bir bahane ile kalktım. İnsanların yaşamlarını değiştirebilen olaylar vardır. Ben bunlardan birini yaşadım. Çok sevdiğim, saygı duyduğum çok şey öğrendiğim ve paylaştığım bir dostun kaybına şahit olmak yaşamımı yeniden gözden geçirmeme neden oldu. İhmale gelmeyen şeyleri öne çıkardı. Sağlığımızın kıymetini bilmek dostlarımıza daha sıkı sıkıya sarılmak ve uğrunda mücadele ettiğimiz şeylere daha fazla önem vermek gibi...

Anısı hiçbir zaman yüreklerimizden silinmeyecek. Büyük emek verdiği ÇEKÜL ve Tarihi Kentler Birliği onun anısıyla daha da gelişecek büyüyecek.

İris Şentürk
Antakya Eski Belediye Başkanı, TKB Eski Encümen Üyesi

TKB Koruma Ödülleri Sahiplerini Buldu

TKB Danışma Kurulu 3 Şubat 2006 Cuma günü ÇEKÜL Vakfı merkez binasında yaptığı toplantıda 14 belediyenin sunmuş olduğu proje ve çalışmaları, ilgili ödül yönetmeliği uyarınca değerlendirmiş ve aşağıda gerekçeleri ile, belirlenen TKB Koruma Ödülleri'nin dağılımını, 11 Nisan 2006 günü toplanan TKB Encümeni'ne önermiştir.

Alınan encümen kararı doğrultusunda, üye belediyelerin kültürel miras ve tarihi kent dokularını koruma ve yaşatma amaçlı proje ve uygulamalarıyla aday oldukları ödüllendirmede, 4 "başarı ödülü" MALAZGİRT, MUSTAFAPAŞA, TARSUS ve ÜRGÜP belediyelerine, 4 "özendirme ödülü" de BİLECİK, KAYMAKLI, NİKSAR ve ŞİŞLİ belediyelerine verilmiştir. ANTAKYA Belediyesi'nin çalışmaları ise "Tarihi Kentler Birliği Metin Sözen Koruma Büyük Ödülü"ne uygun görülmüştür. ALTINDAĞ, ÇANKIRI, EYÜP, ODUNPAZARI ve OSMANGAZİ belediyeleri ise umut ve heyecan verici çalışmaları nedeniyle övgüye değer görülmüştür.

11 Nisan 2006 Salı günü Fatih Belediyesi ev sahipliğinde Topkapı Eresin Otel'de yapılan ödül töreni ve serginin yanı sıra geçen yıllarda da olduğu gibi, tüm projeler, TKB'nin 2006 yılındaki ilk buluşması olan, 12-14 Mayıs 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilen TKB Trabzon Buluşması'nda da sergilendi.

2005 yılı ödülleri için Danışma Kurulu ve Birlik Encümeni toplantıları sonucu alınan karar ise özetle şöyle:

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ METİN SÖZEN KORUMA BÜYÜK ÖDÜLÜ

Antakya Belediyesi

Uygulaması sonlanma aşamasına yaklaşan "Belediye Kültür Evi Restorasyonu", gerek kent adına işlevi, gerek detaylandırılmış projeleri, gerekse eldeki fotoğraflardan özenli olduğu kanısını uyandıran restorasyonu ile ciddi olumluluklar sergilemesi ve kamunun kentine olan duyarlılığı nedenlerinden ötürü Metin Sözen Koruma Büyük Ödülü'ne önerilmektedir.

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ BAŞARI ÖDÜLÜ

Malazgirt Belediyesi / Muş

Malazgirt kenti için oldukça önemli bir alanı Kale'nin surları ile birlikte yaşama katan "Malazgirt Kale Parkı Düzenleme Projesi", Belediye'nin sınırlı kaynaklarının böylesine kamusal bir işlev için kullanılması, olası arkeolojik bir kazının gerçekleşmesini engellemeyecek önlemlerin alınarak uygulamanın yapılmış olması gibi tarihi ve kültürel varlıkların korunmasındaki duyarlı yaklaşımı nedenleriyle Başarı Ödülü'ne önerilmektedir.

Mustafapaşa Belediyesi / Ürgüp-Nevşehir

Yerleşmenin ölçeği itibarıyla parçacıl olmayan, tersine bütüncül bir yaklaşımı anlatan "Koruma Amaçlı İmar Planı", gerek korumayla kentsel tasarım ilkelerini bütünleştirmesi, gerekse yeni yapılaşma alanları için getirdiği öneriler ile eskiyi bütünlüyor olması, ayrıca, oldukça iddialı ve güç olan kütleli bir plan çalışmasındaki tutarlılığı nedenleriyle Başarı Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Tarsus Belediyesi / Mersin

Tarsus'un tarihi kent merkezinde, bütüncül bir anlamda başlamış olan çalışmaların bir devamı niteliğinde yorumlanabilecek "Kırkaşık Bedestenini Koruma ve Onarım Çalışmaları", projesi, uygulaması ve Geleneksel Küçük El Sanatları Üretim ve Satış Yeri işleviyle koruma/restorasyon ilkeleri açısından belirli bir duyarlılığı yansıtmaları nedeniyle Başarı Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Ürgüp Belediyesi / Nevşehir

Çalışmaları 1997 yılında başlatılan, çok önemli yeraltı kiliselerinden olan ve 2004 yılı içinde iki kez ödül alan "Ürgüp Sarıca Kilisesi", kiliseler geleneğini temsil eden bir yapı-müze olarak işlevlendirilmesi, proje ve uygulama teknolojisi ile doğrudan bir bilimselliği anlatması ve arkeolojik restorasyonun önemli örneklerinden biri olması nedeniyle Başarı Ödülü'ne uygun görülmüştür.

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ ÖZENDİRME ÖDÜLÜ

Bilecik Belediyesi

Kamu adına Bilecik'te önemsenecek boyutta ve %90'ın üzerinde tamamlanmış olan "Bilecik Rüştüye ve İdadisi Restorasyonu'nun (Bilecik Belediye Sarayı)"; yapımının 1905 tarihinde olduğu belirtilen yapının özgün özelliklerine olabildiğince uyumu olduğu, çevre düzenlemesiyle yapının ve kamusal alanın yaşanılabilirliğinin artırılmış olması nedeniyle Özendirme Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Kaymaklı Belediyesi / Nevşehir

Kaymaklı İlçesi ve Yeraltı Şehri adına sorun oluşturan bir alana çözüm aranması açısından önemli bir proje olan "Kaymaklı Yeraltı Şehri Kentsel Tasarım ve Çevre Düzenleme Projesi", bu alanın bir programa dayalı olarak kazanılmak istenmesi, bunun da oldukça emek içeren ve 3. boyutu anlatan bir maketle sunulması ve yüksekliklerin yakın çevresiyle uyumlu olması nedeniyle Özendirme Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Niksar Belediyesi / Tokat

İlçe Belediye Konuk Evi olarak kullanılacak Softuoğlu Konağı'nın oldukça özenli bir restorasyonu ve dolayısıyla uygulamayı anlatması, ele alış ve bitirme sürecinin gerçekten bilimsel ve duyarlı yaklaşımları içermesi; sürdürülebilir-çoğaltılabilir-tekrarlanabilir çevre gelişim projesi olarak isimlendirilen trafo kaplamasının, trafo yapılarının kent bütünündeki istenmeyen görüntülerini kaldırmanın yine kent bütününe ait bir karar olmasının gerekliliğine rağmen kültür varlıklarının korunması ve yaşatılması adına olumlu bulunması nedeniyle "Niksar Sosyo-Kültürel Çevre Gelişim Projesi ve Softuoğlu Konağı Restorasyonu" Özendirme Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Şişli Belediyesi / İstanbul

Bir yönüyle geçmişe dönük belgesel nitelik taşıyan, bir yönüyle de noktasal proje ve uygulamaları kapsayan "Şişli Kentsel Tasarım Projesi", sokak ve cephe sağlıklılaştırma çalışmaları, reklam panoları ve tabelalarını belirli bir düzene alması, rölöve ve restorasyonlar gerçekleştirmesi nedenleriyle Özendirme Ödülü'ne uygun görülmüştür.

Bu değerlendirmeler dışında kalan ancak herbiri umut ve heyecan verici olan Altındağ/Ankara, Çankırı, Eyüp/İstanbul, Odunpazarı/Eskişehir ve Osmanağazi/Bursa belediyelerinin çalışmaları için, katılımları, duyarlılıkları, kültürel değerlerinin korunup yaşatılması konusundaki uğraşları ve bu anlamda yarattıkları, yaratacakları bilinç için teşekkür edilmesi ve bunu anlatan bir belgenin kendilerine takdim edilmesi uygun görülmüştür.

Üye belediyelere, ilgili kişilere, kurumlara, basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Tarihî Kentler Birliği Prag-Budapeşte Gezisi

Uzunca bir süredir Tarihî Kentler Birliği Encümeni'nin gündeminde olan yurtdışı inceleme gezisi Tarihî Kentler Birliği üyelerinin büyük çoğunluğunun katılımıyla gerçekleşti. 12-16 Nisan 2006 tarihleri arasında Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag ve Macaristan'ın başkenti Budapeşte'ye yapılan inceleme gezisine 200'e yakın Tarihî Kentler Birliği üyesi belediye başkanı, Danışma Kurulu Üyeleri, kaymakamlar, valiler ve konuyla ilgili bakanlık yöneticileri katıldı.

İnceleme gezisi programında, Prag ve Budapeşte'nin dışında fakat nüfus bakımından küçük kentler de vardı. Bu durum, Tarihî Kentler Birliği'ne üye ilçe ve belde belediye başkanlarının, kendi kentleriyle karşılaştırmalar yapmalarını sağladı. Prag yakınındaki termal merkezleriyle ünlü Karlovy Vary kenti bu kentlerden biriydi. Mustafa Kemal Atatürk'ün hastalığı sırasında bu kente gelerek termal suyla tedavi gördüğü bilindiğinden, kentte ilk durak Atatürk'ün tedavi sırasında kaldığı otelin önü oldu. Tarihî Kentler Birliği üyeleri otelin önünde çektiikleri toplu fotoğrafın ardından turistik kenti gezdiler. Üyelerimiz Macaristan'da ziyaret edilen Sentendre'de ise sadece bir sokaktan ibaret ve herhangi bir özelliği bulunmayan bir kasabanın turizm açısından nasıl bir cazibe merkezi haline dönüştürüldüğüne tanıklık ettiler.

Tarihî Kentler Birliği üyelerinin yurtdışı gezisiyle ilgili izlenimlerini ve önümüzdeki yıl yapılacak gezi için önerilerini sıcak sıcakına Budapeşte-İstanbul uçak yolculuğu sırasında aldık.

Kahramanlar Meydanı - Budapeşte

Kahramanlar Meydanı - Budapeşte

Başkanlık Sarayı - Prag

Başkanlık Sarayı - Prag

Karluv Köprüsü'nden Vltava Nehri - Prag

Sentendre

Karlovy Vary

Karlovy Vary

Başkanların Gözüyle Yurtdışı Gezisi

Abdullah Kaptan-Afyonkarahisar Belediye Başkanı

Çok güzel bir gezi oldu. Budapeşte ve Prag'a ikinci gelişim. İlki Ege Belediyeler Birliği'nin düzenlediği bir gezi sayesinde olmuştu. Bu gezi sırasında daha çok gözlem yapma fırsatım oldu. İlk gezide daha çok şehircilik anlamında iki ülkede yapılan uygulamaları görme olanağı bulmuştuk. TKB sayesinde Budapeşte ve Prag'da yapılan tarihi ve kültürel mirasın korunması çalışmalarını da gördük.

Özellikle yol ve kaldırım konularındaki örnekleri dikkatle inceledim. İki kentte de asfalt kullanımının çok az olduğunu gözledim. Kaldırımlarda asfalt kullanımı yok. Doğal dokuya uygun taşlar tercih edilmiş. Burada gördüğüm yaya yollarından sonra Afyonkarahisar'daki bazı tarihi doku içinde kalmış yolları yayalaştırmayı düşündüm. Afyonkarahisar'a döner dönmez bu konu hakkında çalışacağım. Hatta doğal gaz çalışmasını bitirdiğimiz sokaklara asfalt kaplamak yerine parke taşı döşeyerek başlayabiliriz.

En çok şaşırdığım noktalardan biri de Karlovy Vary'de gördüğümüz UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde de bulunan bir meydana sigara içme yasağı oldu. Bu, insanların kültürel miraslarına ne kadar çok saygı gösterdiklerinin bir kanıtı.

TKB'nin 2007 yılında gerçekleştireceği yurtdışı gezisi için, Avrupa'daki tarihi kentlerden Paris veya Londra'yı öneriyorum.

Yaşar Yurttaş-Sivrihisar Belediye Başkanı

Yurtdışına ilk kez çıkan bir belde belediye başkanı olarak kendimi çok şanslı hissediyorum. TKB'ye teşekkür borçluyum. Özellikle belirmem gerekir ki ilk gezi için Prag ve Budapeşte seçimi çok yerinde olmuş.

Biz parke taş döşeli yolları üstünü asfaltla kaplarken, burada tam tersi bir uygulama gördük. Buradaki uygulamaların tarihi dokularla uyumunu gördükten sonra, Sivrihisar'da yapacağım ilk işin asfaltları sökmek olduğunu söyleyebilirim.

Belediyecilik anlamında Budapeşte'yi Prag'a göre daha güzel buldum. İki kentte çok ufak şeyleri turistik açıdan çok iyi kullanma yollarını bulmuş. Bu konuda bizim çok çalışmamız gerekiyor. Nasreddin Hoca gibi bir insanı bile adına yakışır şekilde kentin simgesi haline dönüştüremedik.

TKB'nin ikinci yurtdışı gezisi için Paris veya İspanya kentlerinden birini öneriyorum.

İdris Şahin-Niksar Belediye Başkanı

Niksar'da yoğun olarak kültürel mirası koruma çalışmaları için çalışıyoruz. Bu çalışmaları belediye bünyesinde kurduğumuz bir ekip yönlendiriyor. Ancak buradaki çalışmaları görünce tam anlamıyla şoke olduk. İki kentte bütüncül olarak ele alınıp, korunmuş. UNESCO'nun iki kentte verdiği desteğin, başarıyı getiren etkenlerden en önemlisi.

Niksar'a döndüğümüzde, Prag ve Budapeşte'de özellikle kalelerde yapılan çalışmaları ekibimle değerlendireceğim. Değerlendirme sonucunda Niksar Kalesi'nde UNESCO desteğiyle neler yapılabileceğini araştıracağım.

İkinci gezinin doğu kültürünün egemen olduğu Şam'a yapılmasını isterim.

Fevzi Topuz-Milas Belediye Başkanı

Prag ve Karlovy Vary'de Atatürk'e ait izler görmemiz bizleri çok mutlu etti.

Türkiye'de taş bol ve kaliteli ama nedense bizler yol döşemelerinde kullanmıyoruz. Özellikle Prag bu konuda çok iyi uygulamalar yapmış. Prag sokaklarında gezerken, döşeme taşının kalitesinin değil işçiliğin kalitesinin önemli olduğunu gördük. Türkiye'de daha kaliteli taşlar olmasına rağmen plansızlık ve kötü işçilik yüzünden kötü sonuçlar elde ediyoruz.

Bir başka önemli gözlemim, bu iki kentte de belediye öncülüğünde yapılan restorasyon çalışmalarının ardından vatandaşlarda bu konuya eğilimler. Sonuç olarak tamamıyla korunmuş iki kent ortaya çıkmış.

TKB'ye somut önerim, bu iki kentte gördüğümüz olumlu örneklerin bulunduğu bir cd hazırlayarak bu cd'yi üyelerimize yollamak.

Dr. Mustafa Körükçü-Avanos Belediye Başkanı

Şaşırtıcı bir tabloya tanıklık ettik hep beraber. Ekonomik anlamda çok gelişmiş olmayan, daha yeni yeni ekonomik dengelerin kurulduğu iki kentte de kültürel mirasın korunmasında hiçbir eksik yok

Budapeşte'yi Kızılırmak'la benzerliği yüzünden daha çok beğendim. Budapeşte'deki kıyı boyu düzenlemeleri ve Magrit Adası'nın yüklenen fonksiyonu görmem büyük bir fırsattı. Kızılırmak kıyı boyunun düzenlenmesi ile ilgili çalışmaların başladığı şu günlerde Budapeşte'de tuttuğum notların büyük faydasını göreceğim.

Gezi sonunda tarihi ve kültürel dokuya sahip kentlerde asfalt kullanımının terk edildiğini gördük. Bu konunun özellikle altının çizilerek belediyelerimize anlatılması gerekir.

Gezilerin bir süre daha Avrupa kentlerine yapılmasını tercih ederim. Mesela İtalya, Fransa ya da Avusturya kentleri olabilir. Gerekirse bizler de mali anlamda katkılar yaparak gezilerin devamını sağlamalıyız.

Yakup Çelik-Polatlı Belediye Başkanı

Belediye sınırlarımız içinde olan Gordion-Yassıhöyük Köyü ile Sentendre Kasabası arasında büyük benzerlikler gördüm. Yassıhöyük'ün hem kültür hem alışveriş merkezine dönüştürülmesi için çaba harcayacağım.

İki kentte de tabelalarla ilgili belediyelerin yaptıkları düzenlemeler çok iyi. Rejimleri ne olursa olsun tarihlerine sahip çıkmışlar. Ayrıca doğal ve kültürel değerleri de çok iyi bir şekilde örtüşürmüşler.

Türkiye genel olarak mutlu dönüyorum. TKB Encümeni'ne önerim TKB'ye üye belediyelerle nüfus, iklim ve sosyal yapı bakımından benzer kentlere gezi düzenlemesi.

Mehmet Osmanbaşoğlu - Ağırnas Belediye Başkanı

İlk defa görüyorum Prag gibi bir yeri. Korumacılık çok iyi. Hilton Oteli bile beş katlıydı. Kent enine genişlemiş. Mimar Sinan'ın memleketi gibi, her şey taş. Taşın her çeşidini, her ebadını kullanmışlar. Yer döşemelerinin tümünün fotoğraflarını çektim. Sokak aydınlatmaları dikkat çekiyordu.

Metroya binene kadar insanların yeraltında yaşadığını fark edemedik. Taşı doğal haliyle kullanmışlar. Kent rejime bağlı olarak gelişmiş diye düşünüyorum. Demokrasi olsaydı korumacılığı delerlerdi. Burada kimse dokuyu bozamamış. Artık biz de bundan sonra Ağırnas'ta her şeyi taş yapmaya karar verdik.

A. Mahmut Badem-Ödemiş Belediye Başkanı

TKB adına çok önemli ve verimli bir gezi olduğunu düşünüyorum. Korumacılık ve restorasyon Prag'da öne çıkıyor. Budapeşte'de ise, 1950'lerde yeniden yapılanmasına rağmen bilinç korunmuş. Sosyal açıdan Budapeşte biraz daha bize benziyor. Prag'da sanayi daha çok geliştiği için insanlar işten eve evden işe gidiyorlar.

Bu kentleri Ödemiş'le karşılaştırmak biraz zor. Ödemiş 1750'lerde kurulmuş. 1831'de ilçe merkezi, 1881'de belediye olmuş. 1888'de demiryoluna, 1930 yılında ise elektriğe sahip olmuş. Ülkede 9 ilde elektrik varken elektriği olan tek ilçeymiş. 1944 yılında yarışmayla ilk imar planı yapılmış. Ödemiş 17. imarlı kent. Günümüzde ana hatlara sadık kalınmış ancak erken gelişmeye paralel olarak çevrede deformasyon söz konusu. Betonlaşma erken yaşanmış, korunması gereken binalar yok olmuş. Geleneksel mimaride ağırlıklı olarak ahşap kullanılmış. Ahşap-kerpiç-taş karışımı geleneksel konutlar içeren Lübbey Köyü'nün tamamına yakını terkedilmiş durumda.

Ödemiş'te 1930'larda beş tane hal binası yapılmış. Bunlardan Kasap Hali ve Peynir Hali günümüze kadar ulaşabilmiş. Kendir Pazarı, Kompir Hali ve Ekin Pazarı ise maalesef yıkılmış. Paris hal binalarından esinlenerek, çelik makas sistemiyle yapılmış binalar bunlar. O nedenle Budapeşte'deki Eiffel'in tasarladığı hal binasını ve köprüleri daha ayrıntılı görmek isterdim.

Naif Alibeyoğlu - Kars Belediye Başkanı

Bu tür geziler Türkiye'de korumacılık konusunda heyecan duyan, bu şekilde hareket eden belediye başkanlarını, yerinde görerek kendi kendilerine daha bilinçli, daha katı, taviz vermeden hareket etme noktasına getirmiştir. Bu açıdan büyük bir şans olarak görüyorum.

Bu iki kent üzerinden konuşursak, Prag'da artık restorasyon belirli bir noktaya gelmiş. Budapeşte ise altyapısı olan, temeli sağlam, 10 yıl sonra dünyanın en mükemmel yerleşimlerinden biri olacak bir kent. Türkiye'de bu kentlere doku olarak benzeyen kent Kars'tır. Biz de belediyecilik açısından bu kentleri örnek alıyoruz. Ama bir yandan da kendimize kızıyoruz. Keşke Kars'ta hiç yeni yapıya izin vermeseymişiz diyoruz. Ne kadar çok varlığımızı yitirmişiz.

Önümüzdeki yıl TKB üyeleri olarak yine korumacılık konusunda yol almış kentler olan St. Petersburg, Strasburg veya Roma'ya gidebiliriz.

M. Sait Dağoğlu-Palu Belediye Başkanı

Gezi olarak çok güzeldi ama tarihi eserlerin nasıl korunacağına, neler yapılması gerektiğine dair belediye başkanlarını yönlendirici seminerler yapılabilirdi. Hepimiz farklı mesleklerden geliyoruz. Uzman yönlendirmesine ihtiyacımız var. Bunun dışında koruma örneklerinin yerinde görülmesi açısından çok iyiydi, açıkçası imrendim. Bu bilincin kentlerde yerleşmesi gerekiyor. Farklı dönemlerin yapıları var ama baktığımızda 300 yıl sonra yapılan yapı da ona uyumlu. Benzer motifler kullanılmış. Biz ise büyüklerimizden bize kalan evleri beğenmiyoruz, korumuyoruz, onları yıkıp yenilerini yapıyoruz.

Yapılar, kentler çevresiyle birlikte korunmalı. Sadece Palu veya sadece Harput Kalesi korunursa oraya kimse gelmez. Bütün eserler korunmalı ki oraya gelenler bütünüyle görüp bütününe algılayabilsin. Dün buraya bizim grup tarafından belli bir miktar para bırakıldı. Palu'ya da, Harput'a da bırakılsın. İlçelerin imkanları zayıf. Dolayısıyla bu konularda destek ve ortak hareket gerekiyor.

TKB Trabzon Buluşması - Program

12 MAYIS 2006-CUMA

16.00 Trabzon'a varış ve yerleşmeler

19.00 Hoşgeldin Kokteyli

Sinevizyon gösterisi

Yer: Zorlu Grand Hotel

13 MAYIS 2006-CUMARTESİ

09.00-10.30

Yer: Zorlu Grand Otel

o Açılış, İstiklal Marşı ve Saygı Duruşu

Açılış Konuşmaları

o M. Volkan Canalıoğlu-Trabzon Belediye Başkanı

o Prof. Dr. Metin Sözen-TKB Danışma Kurulu Başkanı, ÇEKÜL Vakfı Başkanı

o Mehmet Özhaskeci-TKB Başkanı, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

o Hüseyin Yavuzdemir-Trabzon Valisi

o Katılımcı Bakanlar

o Atilla Koç-Kültür ve Turizm Bakanlığı (katılmaları halinde)

o Ahmet Necdet Sezer-Cumhurbaşkanı (katılmaları halinde)

10.30-11.00 Kahve Molası

TKB Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması Sergisi
Yer: Zorlu Grand Otel

11.00-13.00

Panel: "Doğu Karadeniz Bütününde Bir Doğa ve Kültür Odağı Olarak Kent-Su-Yayla İlişkisi"

- o Yöneten: Prof. Dr. Mustafa İsen-Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı
- o M. Volkan Çanalioğlu-Trabzon Belediye Başkanı
- o Dr. Yusuf Örnek-VASCO Genel Müdürü
- o Yrd. Doç. Dr. Mustafa Reşat Sümerkan-KTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi

13.00-14.30 Öğle Yemeği

Yer: Akçaabat Körfez Restaurant

14.30-16.30 Gezi: Kızlar Manastırı, Atatürk Köşkü

17.00-18.00 TKB Meclis Toplantısı

Yer: Zorlu Grand Otel

18.00-19.00 Fotoğraf Sergisi

Yer: Zorlu Grand Otel

20.30-22.30 Akşam Yemeği

Yer: Water Paradise - Akçaabat

14 MAYIS 2006-PAZAR

09.00-13.30 Gezi: Sümela Manastırı

13.30-14.30 Ayasofya Müzesi

Açık Büfe Yemek

Trabzon Belediyesi Sunumu

TKB Trabzon Buluşması - Açılış Konuşmaları

Volkan Canalıoğlu-Trabzon Belediye Başkanı

Uygarıklar beşığı olarak bilinen ve tanımlanan Anadolu'nun, dünya tarihinde ayrıcalıklı bir yeri vardır. Kuşkusuz bu ayrıcalığın farkına varmamız, Mustafa Kemal Atatürk'ün akıl ve bilimi rehber edinerek kurduğu Cumhuriyet ve onun sağladığı aydınlanmayla birlikte zirveye ulaşmıştır. O, "milli kültürün her alanda açılarak yükselmesini, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel direği olarak temyiz edeceğiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." diyerek Türk Devleti'nin kültüre dayandığını, ulusal kültürün yükselmesiyle Türk ulusunun ve devletinin de yükseleceğini özellikle vurgulamıştır.

Bu anlayışın sonucu olarak, çağdaş eğitim ve bilimsel araştırmalar yapacak üniversiteler kurulmuş, tarihsel süreçte Anadolu'da yaşamış uygarlıkların ortaya çıkarılması için yoğun çalışmalar başlatılmıştır. Anadolu'da Hititleri, Sümerleri anlamak demek bir yönüyle üzerinde yaşadığınız toprakları tanımak olduğu gibi uygarlık tarihine önemli bir katkı sunmak anlamına da gelmektedir.

Doğu Karadeniz Bölgemizde önemli bir merkez olan güzel ilimiz, tarihsel süreçte kuzeydeki kavimlerin Kafkasları aşarak güneye doğru yeni ufuklara yelken açtığı, benzerine az rastlanan kavşaklardan biridir.

Kent yerleşiminin M. Ö. 2000'li yıllardan daha eskiye kadar uzandığı bilinmektedir. Bu süreçte Perslerin, Romalıların, Bizanslıların, Komnenoslar'ın ve Osmanlıların egemenliğine girmiş olan kentte, bu saydığımız uygarlıkların hemen hepsinin izlerini görmemiz mümkündür. Trabzon'da Sümela Manastırı gibi Roma döneminde yapılan dinsel yapılardan Bizans döneminde yapılan su kemerleri ve surlara, Komnenos döneminde yapılan Ayasofya'dan Osmanlı döneminde yapılan Bedesten'e kadar hemen her uygarlığın izlerini görebilirsiniz. Dünyanın en büyük mimarlarından biri olan Mimar Sinan'ı Osmanlı'nın baş mimarı yapan Kanuni Sultan Süleyman'ın

doğduğu kent olan Trabzon'da, babaannesi Gülbahar Hatun'un yaptırdığı cami de bütün görkemiyle kentimizi süslemektedir.

Tarihsel süreçte insan eliyle üretilmiş bulunan adını sayamayacağımız kadar çok sayıdaki kültürel miras sayesinde Trabzon, bugün dünyanın sayılı kentlerinden biri olma özelliğini taşıtmaktadır. Çünkü bu eserlerin hemen hepsinin, bu kente, bu kentte yaşayan insanlara ve dünya barışı ve medeniyetine önemli katkı sağladığı kuşku götürmez bir gerçektir.

Trabzon'un halen ev sahipliği yaptığı kültürel miras olarak adlandırdığımız taşınmaz kültür varlıklarının korunması, bakımı, yaşamsal meknlar haline getirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması başta bu kentin yöneticileri olmak üzere hepimizin ortak görevidir. Kültürel mirasa sahip çıkmak, yerelden ve bireyden başlamak kaydıyla topyekn bir koruma bilinci oluşturmakla sağlanabilir kanısındayım. Korumanın bir diğer vazgeçilmez unsuru ise, tecrit ederek korumak değil, bu eserlerin yaşamımızın işlevsel bir parçası haline getirmek suretiyle korunması olduğu gerçeğidir.

Trabzon Belediyesi olarak, kültürel mirasın korunmasına bu doğrultuda yaklaşmaktayız. Bir yandan bütçe imknlarımız doğrultusunda restorasyonlar yapan bazı eserleri işlevsel hale getirmeye çalıştığımız gibi imar faaliyetlerinde kültürel mirasın korunmasına özel bir önem vererek bu eserlerimizi gelecek kuşaklara aktarabilmenin çarelerini aramaktayız.

İlimizde korunması gerekli kültür varlığı olarak tespit edilmiş ve tescillenmiş kültürel miras kapsamında kentsel, arkeolojik ve doğal sit ile yapı bazında 1007 adet eser bulunmakta olması kentimizin geçmişi hakkında önemli bilgi vermektedir.

Ülkemizdeki kültürel mirasın korunmasında çok önemli çalışmalara imza atan Tarihi Kentler Birliği'nin toplantısına ev sahipliği yapma onurunu yaşayan Trabzon kenti ve bu kentin Belediye Başkanı olarak, bugünden itibaren bir seferberlik başlatılarak ülkenin her karış toprağının adım adım gezilerek belgeleme ve tescil çalışmasının başlatılması çağrısını yapmak istiyorum. Bir yandan tescil edilmiş kültürel mirasın bakımı, onarımı, korunarak gelecek kuşaklara aktarılması yapılırken, öte yandan belgelenemediği ve korumadan yoksun kaldığı için giderek yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan eserlerimizin kurtarılmasını, gelecek kuşaklara aktarılmasını diliyorum.

Prof. Dr. Metin Sözen-Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Başkanı, ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkesinin topraklarından kopup gelen insanlar, bu toprakların bizim olduğu inancını gündeme öncelikli olarak koyacaklardır. Karadeniz demek, "dağ deniz ve Karadeniz" demektir. Dağ ve deniz birlikteliği, insanların yapısını etkiler. Hırçın, her saat değişen bu coğrafya insanların farklı olma, farklı çabalar içinde olma kimliğine büründürdü. İkisinin arasında inanılmaz bir dünya kültürünün, soyut-somut kimliğin hepsi vardı. Ama elli yıl içinde dağ başkalaştı, deniz başkalaştı.

Dağ deniz Karadeniz! Peki dağla deniz arasında yarım yüzyılda ne oldu? İkisinin arasında her şey kendi bilincinde, aklında, kendine özgü ve diriymi. Behçet Necatigil, "ne olduysa son elli yılda, bu ikisinin arasında oldu." diyor. Dağ, deniz, insan arasındaki ilişki son elli yılda yıprandı. İnsanlar farklı açılımlarda çırpındı. Biz bunun düzeltilmesi için buradayız. Biz şimdi, erkin bizde olduğunu söyleyerek hareket ediyoruz. Buradaki toplantı Türkiye'nin kendisidir. Seçilmişlerin ve atanmışların eleştiriden öte bir şey yapmak için bir araya gelmesi yarım yüzyıl sürdü. Kimliğimizi bizden başka kimsenin sahiplenmeyeceği anlayışı bizi burada birleştirdi. Bundan sonra her bölgeyi gözden geçirerek yeniden bu coğrafyaya egemen olmak istiyoruz.

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki son toplantımızı yapıyoruz. Buradan sonra Eylül 2006'da Mardin ve Midyat'tayız. Bizi bizden başka kimse esenliğe yöneltecek değil. O yüzden AB, uluslararası kuruluşlar, biz diri durduğumuz zaman anlamlı doğrulara ulaşacaktır.

Yıllar önce burada birlikte olduğumuz insanların bazıları rahmetli oldu, bazıları da ağarmış saçlarıyla burada oturuyorlar. Buraların anılarıyla beslenen insanlarla beraberim. O zaman dağ dağ, deniz denizdi, arada hiçbir şey olmamıştı. Geçmişimizi doğru yargılamak için yanlışıımızın altına imza atabilmeliyiz.

Farklılığımız bizim zenginliğimizdir. "İnsan yaşadığı yere benzer", diyor Edip Cansever, ama yaşadığı yeri diri tutması temel sorumluluğu, bunun sürekliliğini sağlamaksa aklıdır. Elli yıl önce burası çok kapalı bir bölgeydi. Necmettin Karaduman'ı bu noktada anmalıyız. 24 saat içinde çok değişen bir coğrafyayı anlatıyordu: Sis, bulut,

yağmur, deniz... Ne olacak bu Karadeniz dedik? Önce bir envanter yaptık. Merkezi hükümet yetmezse "biz ne yaparız?" sorusunu sorduk.

Bugün Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın çıkardığı son yasalarla durduğumuz pozisyon o günden farklı. Kaynak, birliktelik artık bize dönüyor. Bu erk bize döndükten sonra daha önceki gibi yanlış kullanılmadan yeni bir sistematiğe ulaşmamız gerekiyor. Bölgeye ilk geldiğimizde, "suyla gelen kültür" temasıyla burayı dünyaya açmak istedik. Burada amaç halka oturduğu toprağın değerini anlatmaktı. İnsanın kendi burada olmadıkça hiçbir ulusal ya da evrensel değere uzanamaz. Bu bahsettiklerim anıları anlatma değildir, kısa sürede gelinen yolun küçümsenmemesi gerekliliğidir.

İnsan yaşadığı yere benzer. O yüzden bu uygarlık coğrafyasını yerel, ulusal, evrensel farklı bir düzeye ulaştırdığımız gün; TKB farklı hassasiyetiyle, kimliğiyle gündeme girecektir. Gündeminiz hayırlı olsun.

Mehmet Özhasseki-Tarihi Kentler Birliği Başkanı, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanı

Anadolu'nun bu güzel köşesinde bize ev sahipliği yapanlara teşekkür ediyorum. Konulu ve anlamlı toplantılarla yılda birkaç kez biraya geliyoruz. Su-yayla-kent ilişkisini uzmanlarımız tartışacak ama ben de bir iki cümle edeyim izninizle. Sonra da birliğimizin geldiği noktayı anlatmaya çalışacağım.

Su hayatımızın vazgeçilmezi, su-toprak-hava-enerji dörtlüsünden biri, hatta bu dörtlünün başında geliyor. İnsanlar köylerini kentlerini kurarken hep su yanına kurmuşlar. Suyla olan bağlantı reddedilmez bir gerçek. Bugün 2 milyar insan temiz su bulamadan, onun getirdiği sorunlarla yaşıyor.

Yaylaların önemi ise farklı. Bizim insanımızı yayla insanı olarak tarif edebilirsiniz. Ne de olsa göçebe toplumuz, bu göç hâlâ da devam ediyor. 10.-12. asırlarda yaylalarda hep Türkmenler varmış. Kentleşirken yaylaları terk etmişiz, şimdi dinlenme yeri gibi görüyoruz. Geçenlerde bir ekiple Karadeniz'in kıyısını boydan boya gezdik. Güzellikler hepimizi etkilerken insanların yaptıkları bizi üzdü. Yalnızca Karadeniz için değil tüm sahiller için geçerli bu.

Suçlama yok sözlerimde. Depremden sonra bile yeterli önlem ve sorumluluğu almadık. Hem müteahhitte hem belediyede hem meslek odalarında hem o evi alan insanda suç var. Tek suçlu aramak yanlış olur. Bunları yaptırmak için belediyeleri zorlayanlar bizim insanımız.

Ortak sorumluluğu taşımamız. Bu topraklar ve bu doğa bizimse bunun kıymetini bilmemiz lazım. Yurtdışından birileri geldiğinde onların karşısında ezilmemize hiç gerek yok.

Geçenlerde İstanbul'da TKB'nin 5 yıl içinde geldiği yeri, danışman hocalarla tartıştık. Oradan çıkardığımız notlar şunlar: TKB 2000'de Bursa Büyükşehir Belediyesi ve ÇEKÜL Vakfı ile kuruldu. Bugün mecliste yeni üyeler de kabul edilirse tam 200 üyemiz oluyor.

Doğru bir birlik bu. Amaç doğruluğu var, hedef doğruluğu var. Katıldığım diğer birlik toplantılarında bu sıcaklığı göremiyorum. Keşke bu birlik daha önce kurulsaydı ama bugünden sonrasını da iyi planlamak lazım.

Metin Hoca'nın şöyle bir tespiti var: Belediyeler eskiden yaptıkları parklardan bahsederlerken, şimdi korudukları eserleri resmediyorlar. Şuur değişmiş. Burada biz bir aile olduk, kimse parti, yöre ayrımı yapmıyor. Herkes var. Umarım bu uzlaşma kültürü tüm Türkiye'ye dalga dalga yayılır. Aynı duyguları da paylaşıyoruz. Bir taraftan tarihi eserleri korurken bir taraftan da kültürümüze sahip çıkmaya çalışıyoruz. TKB olarak bu yönde yeni atılımlarımız olacak.

Neler yapıyoruz peki: Anadolu'da yılda 2-3 toplantı yapıyoruz. Temmuz'da Beypazarı, Kasım'da Niksar'da seminerler yapacağız. Yeni yasalardan bahsedeceğiz. Bunlardan nasıl yararlanacağımızı anlatmaya çalıştık, buna devam edeceğiz.

Beşiktaş'taki uluslararası toplantı muhteşemdi. Fatih Belediyesi ev sahipliğinde yapılan ödül töreni de aynı şekilde. Yalnız "200 Ortak 200 Eser" projesi hakkında bir sitemim var. Belediyeler para bulmak için neler yapıyor, ama biz para dağıtıyorken bize gelen pek yok. 10-100 milyar arası para vereceğimiz tarihi eserleri projelendirmek için. Amacımız 200 eseri kurtarmak, ama şimdiye kadar 51 başvuruda kaldık. Bu yıl müracaatlar 30 Haziran'a kadar devam edecek. Müracaat edin para verelim.

Bir ay kadar önce bir yurtdışı gezisi yaptık Prag ve Budapeşte'ye. Orada kent bütününde kimlikli bir koruma nasıl yapılır hep birlikte gördük. Trabzon Belediye Başkanı az önce 1000 eserden bahsetti. Bütün kentlerimizde durum böyle ama bu eserler bir doku içinde değil kentte tek başlarına ayakta durmaya çalışıyorlar. Bazı istisnalar var Safranbolu, Beypazarı gibi.

Biz fabrika kuracağız diye yapıyoruz her şeyi, ama insanlar kentlerini korumaya öncelik vermişler. Önümüzdeki yıl içinde olacak yurtdışı gezisini bugün mecliste belirleyeceğiz. Soyut kültüre sahip çıkılması konusunda TKB olarak adım atmamız gerekiyor. Kendi kültürümüzü korumak gerekiyor. En ciddi gündem kültürümüze sahip çıkmak.

TKB merkezini Anadolu'da başkanla birlikte gezen bir yerden, İstanbul'a aldık. Uzman, danışman arkadaşlarımızın olması gerekiyor. Maddi ve bilgi birikimimiz var. Öyle bir yer bulacağız ve ÇEKÜL Vakfı'yla birlikte orada olacağız... Uğrak yeri, çözüm noktası, buluşma noktası olacak orası.

Hüseyin Yavuzdemir-Trabzon Valisi

Böylesine önemli bir toplantıda, bizleri bir araya getiren ortak idealler, ortak heyecanlar, ortak projelerdir. Çağdaş dünyada yerel yönetimlerin giderek daha önemli olduğu bir süreci yaşıyoruz. Bu gelişme, hem demokratik uygulamaların derinleşmesi, hem insan haklarının genişlemesi, hem dünyamızın daha yaşanabilir kılınması umutlarını taşıyor. Tarih sürecinde Türklerin yapı sanatı Selçuklularla birlikte bir çizgiye oturmuş, Osmanlılarda ise Mimar Sinan'la birlikte bu çizgi doruğa ulaşmıştır. Hoşgörü ile Anadolu insanının sevgisini kazanan Türkler asırlarca Anadolu'da yaşamışlar ve Anadolu'yu imar etmişlerdir. Bu haliyle Anadolu'daki uygarlığın oluşumunda Türklerin payı çok büyüktür. Kendi öz değerlerimiz ve bu değerlerin içinde bulunduğu ve dünya mirası sayılan tüm Anadolu kültürünü korumak en önemli görevimizdir.

Kuşkusuz bu yeni dünyanın pek çok özlemi ve girdisi var. Ama çok açıktır ki, bu yeni tasarımın temel taşlarını doğa, tarih ve kültür varlıkları oluşturacaktır. Çünkü biliyoruz ki kalıcı barışın, kalkınmanın, çağdaşlaşmanın ve toplumsal adaletin vazgeçilmez unsurları da bu zenginliklerdir. Bütün uygarlıkları var eden değerlerin başında bu temel birikimler gelir. Elbette bu zenginlikleri modern teknolojilerle buluşturmak, çağdaş yaşamın gereksinimlerini gözeterek tasarlamak ve uygulamak zorundayız.

Tabii ki sorumlulukları var bu kentin. Trabzon'la birlikte Anadolu'da içinde sayısız eser barındıran açık hava müzesi niteliğinde birçok kent var. Dünyaya olan sorumluluğumuz da bu noktada. İnsanların bu zenginliklerini ortaya çıkarma çabalarını, Türkiye yeni keşfetmeye başladı. Önemini biraz geç fark ettik. Medeniyetlerin beşiği olan bu ülkede izler ne kadar yıpranmış olsa da kalanlar bile hâlâ tüm dünyanın ilgisini çekiyor.

Peki tarihi mekânlar bizim için ne ifade eder?

Kimi ihtişamlı bir yapı, kimisi kurtarılmak için bizden medet uman virane bir yapıdır. Ama her ne halde bulunurlarsa bulunsunlar bu tarihi mekanlar ve yapıların bizim için kıymeti maddi değerlerle ifade edilemeyecek kadar değerlidirler.

Biz tarihi mekanlardan ve yapılardan hareketle, bizden önceki nesillerin yakalamış oldukları medeniyetin ipuçlarını yakalarız; sosyal ilişkilerini çözümleriz. Teknolojik imkânların farkına varırız. Sanat ve edebiyat alanlarındaki birikimlerini fark ederiz. Siyasi ve idari durumları hakkında fikir ediniriz. Ufuklarını, hayallerini, vizyonlarını, korku

ve endişelerini tespit ederiz. Onların zaman ve mekân algılarını keşfederiz. Doğayla, tanrıyla, diğer canlılarla nasıl bir diyalog içinde bulduklarını duyumsarız. O toplumların önceliklerini kavrarız.

Söz konusu yapılara örnek olarak mabetleri, hanları, sarayları, kaleleri, çarşıları, anıtsal eserleri verebiliriz. Buna paralel olarak Trabzon'da 1286 adet tescilli kültür varlığı olduğunu ve Trabzon'un da açık hava müzesine dönüştürülebilecek bir kültür varlığı potansiyelini içinde barındırdığını belirtmek gerektiği düşüncesindeyim.

Kâbe'de maddi ve manevi alemin bütünleştiği noktayı, Mısır piramitlerinde ölümsüzlüğü arayan insanın macerasını, Ayasofya ve Süleymaniye'de dindar insanın heyecanını, zevk, estetik ve yaşama sevincinin kıvılcımlarını keşfederiz.

Dağınık ve çok kubbeli camilerden, büyük ve merkezi kubbenin boy verdiği Selimiye ile biz adeta kuruluş dönemi ve Beylikler Çağı'nın Osmanlı'sından, İmparatorluk Çağı Osmanlı'sına geçişin hikâyesini okuruz.

Geçmişten günümüze ulaşan mabetler, köşkler, sokaklar, çeşmeler, camiler, kervansaraylar, medreseler, saraylar sadece bir taş yığını olarak bize gelmezler. Bu tarihî değerler inşa edildikleri döneme ait her türlü birikimin kodlandığı birer gerçek ve somut vesika olarak karşımızda dururlar. Okunmak, anlaşılacak, yaşatılmak isterler.

Kuşkusuz şu da biliniyor ki, tarihî mekânlara sahip çıkarken, onları onarıırken aynı zamanda geleceğe sahip çıkıyor, kimliğimizi yeniden inşa ediyoruz. Tarihî Kentler Birliği bu bilinçle, bu misyonla farklı mekânlarda buluşuyor. Kutlu kervanına bu bilinç ve duyarlılıkta olan yeni katılımcılarını çağırıyor.

Bu bağlamda Kültür ve Turizm Bakanlığı, İl Özel İdaresi ve Belediyemizce Trabzon'da restore edilen birçok önemli yapı mevcuttur. Bu binalar kent için önemlidir ama birçoğuna işlev kazandırmak ve ivedilikle turizmin hizmetine sunmak gerekmektedir. En azından mevcut projelerin hayata geçirilmesi Trabzon açısından büyük önem taşımaktadır.

Hepimiz biliyoruz ki, doğa ve kültürün yaşam şansı, "kalıcı değerlerde buluşmaktan" geçmektedir. Tarihin ideolojisi yoktur. Tarih herkesin ortak değeridir. Tarihle ilgili sahiplenme duygusu herkesin ortak değeri olmalıdır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer, İstanbul'da gerçekleştirilen Şehircilik Kongresi'nde "Kentleşme apartmanlaşma değildir." demişti. Kentleşme, tarih ile gelecek arasında bağın kurulmasıdır.

Somut olmayan miras konusu da TKB gündemine alınmalıdır. Sözlü olmayan miras kavramını Türkiye dünyadan önce yasal mevzuatına aldı. Dolayısıyla kültürün bu boyutu ihmal edilmemelidir. Folklorumuz, bayramlarımız, geleneklerimiz, türkülerimiz ve yemeklerimizi nasıl unutturuz?

Şu andaki beraberliğimiz ise, devletin yönetildiği, yönetenleri içinde yaşadığı bu ortamdan, ülkemizin derinlikli tarihinden güç alan yerel yöneticilerinin, uluslararası kültür-sanat kuruluşlarıyla birlikte, küreselleşen dünyaya, yerelden evrensel ortamlara gönderdiği "anamlı bir buluşmanın" işaretidir. Yorgun dünyamız, savaşlarla değil, birlikliğe dayalı "kültürel zenginliklerle" kalıcı bir gelecek yaratabilir. Ülkemiz bunun önderliğini yapacak kadar yüklü bir birikimin sahibidir. Tarihî Kentler Birliği, bu büyük varlığın sorumluluğunu paylaşmak üzere yola çıkmış bulunuyor. Altı yıl içinde aldığı yol, yarattığı güven ortamı, "büyük bir değişimin" işaretidir. Yeni yasal düzenlemelerin sağladığı olanaklarla, gelecek beş yıl çok daha farklı olacaktır.

Sol yıllarda ülkemizde kültür varlıklarını koruma yönünde büyük atılımlar ve mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilmiş, bu bağlamda Özel İdare bünyelerinde KUDEB'ler (Koruma Uygulama Denetleme Büroları) oluşturulmuş ve oluşturulmaya devam edilmektedir. Taşınmaz kültür değerleri için yapılan işlemlerde KDV indirimleri sağlanmıştır. Tüm bu çalışmalar kültür turizm yatırımlarını desteklemek, kültür mirasımızı en iyi ve en doğru şekilde gelecek kuşaklara aktarabilmek amacını taşımakla birlikte, turizm de ülkemizin hak ettiği geliri elde etmeye yöneliktir.

Bugüne kadar Trabzon ilimizde yapılan tüm kültür varlığı ve kentsel dönüşüm projeleri de tarihî kent dokusunun korunmasında oldukça başarılı adımlardır. Trabzon'un tüm Anadolu Kültür Varlıkları ve Tarihi Kentler Birliği içerisinde doğru nokta da, doğru platformlarda yerini alacağına ilişkin inancımız sonsuzdur.

Sözlerime son verirken, ilimizde gerçekleştirilen bu buluşmanın tarihi ve kültürel mirasının korunmasına ve yaşatılmasına katkıda bulunan TKB'ye teşekkürler ediyor hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Mustafa İsen-Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı

Belki hikâyeyi biliyorsunuz ama tekrarlamak istiyorum. Arap ülkelerinden bir mühendise su bul denmiş. Fakat mühendis petrol bulmuş. Deneye deneye hep aynı şey olmuş, hep petrol. Mühendis "Allah kahretsin, gene petrol!" demiş.

Bizim Anadolu'da tarihî eserlerle ilişkimiz böyle. Nereye kazma vursanbir şeyler buluyorsunuz. Örneğin bir apartmanlar için kazılan temeller de bile birçok eser bulunuyor. Ama bu eserleri iyi değerlendiremiyoruz.

Bu toprakların geçmişi çok önemli. Merkezi yönetimle belediyeler arasında bir çatışma varken, yeni bir kurgu yapıldı TKB ile. TKB burada çok işlevsel bir yerde duruyor. Üst düzey yönetimin temsilcileri olarak size şükranlarımı sunuyorum. Ülkemizde bu anlamda değişim varsa, burada TKB'nin çok etkili bir rolü vardır. Bu ayrıca bir ihtiyaca da denk düşer. TKB, Bir ihtiyaç ve o ihtiyaca denk düşen akıllı yaklaşımın iyi sonuçlara nasıl ulaşılacağına örneğini oluşturacak bize.

Kanunlar ve yönetmeliklere dair çalışmalar 2005'te tamamlandı. 2006'da restorasyon faaliyetleriyle ilgili bir seferberlik başlatılacak. Bir örnek: Emlak vergilerine ilave edilen %10 ile sadece İstanbul'a 10 trilyonluk kaynak aktarılmıştır. Küçük bir serzeniş: Belediyeler bu %10'u bile intikal ettirmekte zorlanıyorlar. Ellerinde güçlü projeler olmadığı için kullanamıyorlar. Koruma kurullarının yavaşlığından şikâyet ederd belediyeler. KUDEB'leri kurduk ama üzülerek söylüyorum ki Türkiye'de KUDEB'leri kuran belediye sayısı bir elin parmakları kadar. İlçeler de bunu kurabiliyorlar ama büyükşehirler biraz imtina ediyor bu durumdan.

Sadece ihtiyaç değil kaynak da önemli. 180 trilyon civarında kaynak aktardık geçen yıl. Şimdi aktarılan bu kaynakların incelemesini yapıyoruz. Yine üzülerek söylüyorum, bu kaynakların yarısından fazlası bankada yatmaktadır ve kullanılmamıştır. Kaynak problemini çözdük projeleri hayata geçirmede problem yaşıyoruz.

Uzunca bir süredir, Dünya Mirası Listesi'nde UNESCO Avrupa'ya öncelikli verdiği için, Avrupa ihtiyaçlarını karşıladı. Şimdi ise UNESCO 3. dünya ülkelerine öncelik veriyor. Türkiye 9 eserde tıkanı. UNESCO Türkiye Milli Komitesi oluşturuldu ÇEKÜL Vakfı da üyesi. Biz şimdi "Türkiye Miras Listesi"ni oluşturmak istiyoruz. Bunları yavaş yavaş yukarı doğru taşıyıp, UNESCO Dünya Miras Listesi'ne eserleri buradan yollayacağız.

Bakanlık olarak taşra teşkilatımızı belli ölçülerde yerel yönetimlere devretmek istiyoruz. Bu yükü üstten atmak değildir. Ben belediyelerin kültürel koruma konusunu sahiplendiğini ama eğitim faaliyetlerini sahiplenmediklerini görüyorum. Belediyeler kültürel çalışmalar envanterini gerektiği gibi kullanmıyor kanaatindeyim. İngiltere'de belediyelerin bütçelerinin eğitim ve kültüre harcanan kısmı inanılmaz boyutta.

TKB'yi bakanlık olarak sonuna kadar destekliyor ve onu birlikte iş yaptığımız bir kuruluş olarak görüyoruz. Saygılar sunuyorum.

TKB Trabzon Buluşması - Panel

DOĞU KARADENİZ BÜTÜNÜNDE BİR DOĞA VE KÜLTÜR ODAĞI OLARAK KENT-SU-YAYLA İLİŞKİSİ

13 Mayıs 2006 Cumartesi günü Prof. Dr. Mustafa İsen yöneticiliğinde yapılan panelde kent-su-yayla ilişkilerine değinildi. Panel katılımcılarından KTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mustafa Reşat Sümerkan'ın "Doğu Karadeniz Yaylaları" başlığı altında gerçekleştirdiği dia gösterisi ilgiyle karşılandı. Aşağıda, Akdeniz'de edinilen turizm tecrübeleri ışığında, Karadeniz'de kent-su-yayla ilişkisinin nasıl geliştirilebileceğine dair önemli konuların tartışıldığı paneli yayımlıyoruz.

Dr. Yusuf Örnek-Vasco Turizm Genel Müdürü:

Tarihî Kentler Birliği'nin çeşitli toplantılarına katıldım. Trabzon'da bulunmaktan da mutluluk duyuyorum. Konuyu seçilen başlık altında ele almadan önce size Akdeniz'de yaşadığımız tecrübeden bahsetmek isterim. Kent-su-yayla ilişkisi söz konusu olunca Akdeniz'den nasıl tecrübeler edindik?

Akdeniz'de yaylalar tarımsal üretim alanlarıdır. Kıyılar ise yaylada üretilenin ihraç edilme noktalarıdır. Bu ürünler kıyıda dünyaya gönderilir. Roma döneminde bile tüm Akdeniz'deki üç tahıl deposunun üçü de Anadolu'daydı. Batı Akdeniz'de su ve nehirler daha çok yaylalara, Doğu Akdeniz'de ise ovalara yarar. Yerleşimler hem kıyıda hem nehre açılımı olan yerlerde kurulmuştur.

Karadeniz'e geldiğimizde ise yaylaların yoğun üretim alanları olmadığını görürüz. Genellikle hayvancılıkta kullanılır. Kıyıda ise Akdeniz'in tersine ovalar yerine dar yerleşimler vardır. Bu durum belki sadece Yeşilirmak'ın ağzında görülmez. Bu kadar dar yerleşim alanlarının olduğu bir bölge nasıl gelişebilmiştir. Bunun için Karadeniz'in hinterlandına bakmak; Asya'ya, İpek Yolu'na bakmak gerekir. Anadolu'yu karadan geçmektense Trabzon'dan Karadeniz yoluyla dünyaya açılmak çok daha kolaydır.

Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinin bir başka benzer noktası dağlar... Ama Karadeniz'de hem karada hem kıyıda bol su var. Bu, hayvancılığın gelişimini sağlamış. Ama iki yöre halkının farklılığı malum: Farklı yaşam biçimleri. İşte bu noktada iki bölge arasındaki ortak benzerlik turizm olabilir. Burada şu soruyu sormak lazım: "Turizm Akdenizli'yi nasıl değiştirdi?" Akdeniz'de olduğu gibi, bu kadar hızlı bir yatırımı Türkiye daha önce görmedi. Türkiye'deki yatak kapasitesinin yarısı Antalya Bölgesi'ndedir ve bu yoğunluk yaylalara baskı yapar. Bunun etkisi de iç göçtür. Bugün Toroslar'da içinde bir tek insan kalmamış olan köyler var. O eski güzelim kent dokuları Toroslar'da bomboş kalmış durumda. Bu sırf Türkiye'ye özgü bir özellik değil, Tunus'ta ve İtalya'da da durum aynı...

Turizm bambaşka sorunlar çıkarıyor: Kıyılar haddinden fazla yükleniyor, dağlar boşalıyor, durum fark edildiğinde ise bu insanların dağlarına geri dönmesi mümkün olamıyor. Bazı şeyler kontrolden çıkmış. Yatırım ve yatak talebi durmuyor. Arz-talep dengesi, fiyat-hizmet dengesi bozulmuş durumda.

Karadeniz'deki temel ürün fındık ve çay. Burada bu ürünlerin bozulduğunu bir düşünün! Akdeniz'de ürün bozuluyor. Sorunlar aşılamayacak ve turizm bitecek anlamına gelmiyor bu durum ama kontrolsüz büyümenin sonuçları bunlar. Aşılır ama daha ciddi sorunlara da yol açabilir.

Akdeniz'deki bu turizm tecrübesinden hangi dersleri çıkarıp Doğu Karadeniz'e nasıl uygularız? Tarihî Kentler Birliği toplantılarında gördüğüm kadarıyla herkes turizm istiyor. Tarihî Kentler Birliği üyeleri haklı. Tarih gibi satacak bir ürünü var, genç istihdam ihtiyacı var ve ayrıca yöre halkının refahını yükseltmek istiyor.

Neler yapabilir?

1- Kitle turizmi bu bölgede olmaz. İklimi uygun değil. Binlerce yatak olmaz. Zaten bence binlerce yataklık oteller olmamalı. Bence yaylaların, köylerin yaşam tarzına uygun küçük işletmeler, ev pansiyonculuğu gibi bir model devreye girmeli. Akdeniz'de turizm yüzünden yok olan köylerin, turizm sayesinde doldurulabilir mi sorusunun cevabını aradık yıllarca ama bulamadık. İnancım burada olabileceğini söylüyor. Bu model yaylalardaki yerleşimin ayakta kalmasını sağlamak zorundadır. Varolan yerleşim asla bozulmamalıdır. Kültürel miras mutlaka korunmalı, restore edilmelidir. Yeni yapılanma çok sınırlı tutulmalıdır. Restorasyon işi mimarsız, plancısız olmaz.

2- Karadeniz insanının girişimci ve enerjik olduğunu biliyoruz. Özellikle buradan göç eden, geri dönüp yaylalara beton yığınları yapmaya çalışanlara izin verilmemeli. Köyün içine 3 katlı beton bina dikilmemeli konfor uğruna. Kültürel mirası turizme ürün olarak verip, kazanılanla kültürel mirası korumak lazım. Bu denge çok önemli.

3- Doğu Karadeniz'in turizme yönelik hedefleri var mıdır? Bunlar nelerdir? Muhatapı kimdir? Karadeniz'de niteliksel hedeflerimiz var mı? Örneğin her sene kültürel mirasımızın kaçını ayağa kaldıracamız? Bu soruların cevaplarını vermeliyiz.

4- Hepimiz turizm istiyoruz ama unutmayalım ki turizm bir ateştir. Hem karnınızı hem gönlünüzü doyurabilirsiniz ama evinizi de yakabilirsiniz. Dengeyi korumak lazım. Akdeniz'deki tecrübeleri burada da yaşamayalım.

Prof. Dr. Mustafa İsen-Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı:

Turizmde üç temel şart var: Cazibe, kolay ulaşılabilirlik, rahat konaklama ortamı. Karadeniz doğası, insanı ve tarihiyle bir cazibe merkezi. Ulaşım sorunu da çözülüyor. "Karadeniz Otoyol Projesi" bu yıl tamamlanacak. Özel havayolları da bu soruna yardımcı oluyor. Avrupa'da kentlerden birbirine 1 avroya yolcu taşınıyor. Easyjet'le Londra-İstanbul arası 3 avro olacak. Hiçbirimiz bundan uzak kalmayacağız. Bölgede eksik olan şey konaklama. Ülkemizde inşaat sektörüne hakim olan kişiler Karadeniz insanıdır. Herhalde bu rant oluşunca kendi bölgelerine de el atacaklardır.

TOKİ ile Samsun, Rize ve Ordu'da turistik oteller yapmayı planlıyoruz. Ama Yusuf Örnek haklı, bu bölgede daha çok küçük işletmeler devreye girmeli. Yayla bir coğrafi terim ama bizim için aynı zamanda bir yaşam biçimi. Ama bizim yaşayışımızla yayla ne kadar turizm odağı olur, bilemiyorum.

Volkan Canalıoğlu-Trabzon Belediye Başkanı:

Ben yaylacıyım. Yayla-kent ilişkisi bu bōlgede hepimizin yaşadığı bir Şey. Yusuf Örnek karşılaştırmalı olarak buna değindi. Biz de umarım bundan sonra az zayıtla bu dōnüşümü aktarız.

Yaylada sūrekli ikamet edilmediđi iēin konaklama birimleri de alalededir. Mayıs ađustos ayları arasındır yayla dōnemi. Őimdi ēok az kiři yapsa da meracılık iēin būyūk Őnem tařır yaylalar.

Kentimize turist geliyor ama ortalama bir-iki gūn kalıyor. Gelenler daha ēok kūltūrel miras iēin gelip, gezip gidiyor. Bōlgede aliřveriřten kazanılan bir pay neredeyse yok denecek kadar az. Yōreye uygun turizm Őeklini bulmak lazım diyerek, gelen turistin daha uzun sūre kalması iēin yayla turizmini bulduk Kūltūr ve Turizm Bakanlıđı'nın desteđiyle. Ama biz geē kaldık. Turizm geliyor diye duyan halk hemen betonarme yapılaraya bařladı. Dūzensiz yapılanmayı ařamadık. İdari sorunlar yūzūnden ařap evlerimizi kaybetmeye bařladık Bence Őnemli olan yayladaki halka ekonomik anlamda katkı sađlamak.

Prof. Dr. Mustafa İsen-Kūltūr ve Turizm Bakanlıđı Mūsteřarı:

Destinasyon ēalıřmaları sayesinde Őnemli yollar kat ettik. Őnūmūzdeki Tarihī Kentler Birliđi toplantılarından birinde bununla ilgili bir sunum yapalıım. KUDEB'i kurmuř belediyelere bir taahhūt benden: 15 Haziran'dan itibaren koruma kurullarında yeni bir mekanizma kuruyoruz. 15-20 gūn iēinde būyūk projelerinize bile hemen cevap alabileceksiniz. KUDEB'leri kurun, basit onarımları Őstūnūze alın, būyūk onarımlarla ilgili sūreēte Bakanlık olarak bize yardımcı olun.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Reşat Sümerkan-KTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi:

Doğu Karadeniz yaylacılığı hayvancılıkla bağlantılı bir gelenektir. Yaz boyunca yaylalarda süt ürünleri yaylada özellikle kadınlarca değerlendirilir. Ancak hayvancılığın dışında yaylalardan faydalanma yolu pek yok. Karadeniz büyük yarıklarla kesilmiş bir coğrafya. Sebebi de su: Su yarıyor dağları denize ulaşmak için. Vadiler böylece yerleşim yerleri olmuş bazı vadilerde 40 kadar köy olabiliyor. Bir tarafı dağ bir tarafı zorlu bir yol. 1960'lı yıllara kadar sahil yolu da olmadığı için vadiler kapalı bir kültür havzası olmuş. Onlarca köylük vadide tek bir ebe, tek bir kemeñeci var. Dolayısıyla bir vadideki soyut kültür diğer vadilere ulaşamamış.

1960'larda bu yol açılınca., Karadenizli'nin yeni gördükleri onu bayağı şaşırttı muhtemelen. Peki ahşap mimari geleneği, horon nasıl yayıldı yörede o zaman? Deniz yoluyla, bir de askerlik, hapislik gibi nedenlerle olabilir. Bazen yaylalarda birden fazla köy olur. Bu obalarda başka kentlerin insanları görülür. Yayla şenlikleri büyük bir kültürel değiş tokuş noktası.

Yaylalara ancak karlar eriyince mayısta çıkılabilir. Ama bir de mezra var. Yayla ile köy arasında. Giderken ve gelirken mezrada birer ay kadar kalınır. Bazı yaylalara bir iki konaklama gecesiyle gidilir. Artvin Şavşat yaylalarına çıkmak 25 gün sürer.

TKB Trabzon Buluşması - Sonuç Bildirgesi

2000 yılında başlayan, adım adım Türkiye'nin bütün bölgelerini dikkate alarak sürdürülen "Tarihi Kentler Birliği Buluşmaları"na heyecan ve coşkuyla katılan üyeler, 12-13-14 Mayıs 2006 tarihlerinde Trabzon'da toplanmış, Doğu Karadeniz Bölgesi'ni çok yönlü değerlendirilme olanağı bulmuşlardır. Hazırlanan programda özellikle son yıllarda ülke gündemine taşınan doğal-tarihsel-kültürel varlıkların birbirini destekleyecek bütünlükte değerlendirilmesi, ana gündemin öncelikli maddesini oluşturmuştur.

Bu arada ülkenin her yerinden katılan üyeler, kamu ve yerel yöneticilerle sivil toplum temsilcileri, son yıllarda değişen yasa ve yönetmelikler ışığında Birlik'in temel hedefleriyle ilgili girişim ve uygulamaların hızla sonuçlandırılması için görüş alışverişinde bulunmuşlar ve deneyimlerini birbirlerine aktarmışlardır. Aynı doğrultuda, 2005 yılı yarışma sonuçlarının sergilenmesi, katılımcıların ürettikleri "proje ve uygulamaların niteliği", Tarihi Kentler Birliği'nin ülkenin doğal-tarihsel-kültürel mirasına katkı sağlama hedefine hızla yaklaştığının bir anlamda somut işareti olmuştur.

Geçen süre içinde üyelerin, KUDEB'leri kurmaya başlamaları, Kent Atölyeleri'ni yaşama geçirmeleri, kendi aralarında işbirliği ve beraberlik anlayışını geliştirmeleri -yarışma sonuçlarının da gösterdiği gibi- ülke bütününde sağlam zemine oturacak "yeni bir yaklaşımın" önemli işaretlerini oluşturmuştur.

Dayanışmaya dayanan bu tutarlı yolun başarıya ulaşması, tüm üyeler tarafından benimsenmesi, toplantının gündemine de yansımış, kıyılarımızın, buna bağlı yerleşmelerimizin ve yaylalarımızın bir bütün olarak gündemde tutulmasının gelecek adına bir görev olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. Bu nedenle üyelerimiz, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın başlattığı çalışmaların desteklenmesini kaçınılmaz bir görev olarak görmüşlerdir. İşbirliğimizin devamı olarak da, Tarihi Kentler Birliği çalışmalarına "Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğinin artırılması", üyelerimizin ortak dileği olmuştur.

Tarihi Kentler Birliği, kurulduğu günden beri doğa-insan-kültür ilişkisi içinde hareket etmeyi temel hedef olarak almış ve bu doğrultuda bir gündem oluşturmuştur. Bu nedenle, özel bir yapıya sahip Doğu Karadeniz Bölgesi'nin özgün dokusunun temel öğesi olan kıyı ve buna bağlı değişik ölçekteki yerleşmelerle, dört mevsim farklı niteliklerle ortaya çıkan doğal yapısının sağlıksız yaklaşımlarla zorlanmaması, katılımcıların ortak görüşü olarak belirmiş, konunun öncelikli bir gündem olduğunun bir kez daha vurgulanması ve "Tarihi Kentler Birliği'nin gündeminde sürekli tutulması" kararına ulaşılmıştır.

Belirlediği ileri hedeflere adım adım yaklaşan Tarihi Kentler Birliği'nin, Doğu Karadeniz özelinde "ülkenin bütününü dikkate alan" değerlendirmesi, bu konuya gönül vermiş tüm kesimler tarafından özenle ve dikkatle izlenmesi, katılımcılar tarafından sevine karşılanmış, Birlik Meclisi'nin bu ortak coşkusu ve kararlılığı gelecek açısından umut verici bir süreklilik olarak nitelendirilmiştir.

Bilgi Çağında Kültür ve İletişim - Avniye Tansuğ

AĞLATAN MAKALE

21. yüzyıl Türkiye'sinde bir mayıs sabahı, gazetede dürüstlük hakkında bir makale okurken ağlayacağım hiç aklıma gelmezdi... Ama ağladım...

15 Mayıs sabahı Cumhuriyet'te, Erdal Atabek'in "2000'Lİ YILLARDA" köşesindeki "Dürüstlük, Sevgili Çocuğum" başlıklı yazıya takıldı gözüm. Tam da o gün -artık ne yazık ki herkes için bu kadar da kolayca söylenemeyen-"dürüstlük timsali" bir dostu, Av. Derviş Parlak'ı uğurlayacaktık. Yazıyı okudukça, sanki Derviş'in oğluna bıraktığı bir veda mesajını okuyormuşum gibi geldi bana... Bu kadar beklenmedik bir anda gideceğini bilseydi ve bir şey yazsaydı sanki o da bunları söylerdi...

Bir nedeni buydu ağlamamın.

İkincisi daha genel. Öyle bir değerler karmaşası içinde ki toplum, "dürüstlük" ile "enayilik" özdeşleşmiş, "ağızdan dolma tüfek" misali yarım yırtık edinilen bilgilerle "piyasa"ya çıkmış çoluk çocuk ahkâm kesiyor, ortalık herşeyin "uzman"ı ile dolu, "bizim kuşak"tan bile görüşlerini "esnetmiş", kafası karışık kuşaklara "kuyrukçuluk" yapabilenlere rastlamak hiç imkânsız değil, dürüstlük mürüstlük, ilkeli olmak, etik davranmak, bu gibi kavramlardan söz etmek artık "demode".

"-Ama çok başarılı satıyor kendini yani, bunu kabul et!" Peki edeyim.

"-Fakat helal olsun adamlara, güzel dolduruşa getirdiler etrafı, hem acayip para kazandılar, bunu kabul et!" Pekala. Siz öyle istedikten sonra...

Böyle bir kesitte sen Erdal Atabek kalk, dürüstlüğün bilimsel ve etik tanımını bu kadar güzel yap. "Özdeğer, özsaygı ve özgüven" ilişkisini koy ortaya. "Özgüven temelsiz bir böbürlenme değildir", "temelsiz bir böbürlenme, değersizliğini örtmeye yarayan bir özgüven taklididir" de! "Ahlaksal zeka" de, "dürüstlük bu ahlaksal zekanın birinci ilkesidir" de. İşte bir de buna ağladım. İnsan olmanın bu kadar temel bir gereği, yeniden açıklanmak durumunda... Bunu yapan Atabek de çok incelikli davranmak zorunda hissetmiş kendini ve harika bir içerik çıkarmış ortaya... Öyle "kritik" bir konu ki en ufak bir hamaset kaldıracak lüksü yok. Bunu da okuyup etkilenmezse kişi, bir daha öldür Allah "dürüstlük"ten söz edilmeyecek gibi halimiz...

Cumhuriyet web sitesinden ücretli üyelik ile okutuyor içeriği hâlâ biliyorsunuz. Atabek'in sitesinde de henüz bu yazı yok (Bence lütfen konulsun oraya da). Yazıyı aşağıda okuyabilirsiniz. Bunun bir "hukuk ihlali" sayılmaması için de gazeteden ve Sayın Atabek'ten izin istedim! "Dürüstlük" konusundaki bir içeriğin ücretsiz ve izinsiz okunmasına karşı çıkılacağına sanmamakla birlikte... Neme lazım. Ben önlemimi alayım yine de.

Avniye Tansuğ

2000'Lİ YILLARDA Dürüstlük, Sevgili Çocuğum...

Dürüstlük insan ahlakının temelidir.

Ama dürüstlük nedir?

Yalan söylememek, kimseyi aldatmamak, kendi çıkarı için başkalarını kandırmamak, olduğundan başka türlü görünmemek dürüst olmak için yeterli midir?

Değildir sevgili çocuğum.

Çağımızda bunlar da kalmadı elbette, ama dürüstlük bunlardan çok daha fazla, bunlardan çok daha başka bir şeydir.

Dürüst olmak, gerçekleri kabul etmektir. Dürüst olmak, her şey ve herkes için aynı ilkeleri geçerli kılmaktır. Dürüst olmak, her zaman ve her koşulda doğru bildiğinin yanında olmaktır.

Bunlardan ötürü de dürüst olmak çok zor bir şeydir.

Dürüst olmak en başta cesur olmayı gerektirir.

Cesur olmadan dürüst olamazsın.

Yalnız kalmayı göze alamazsan dürüst olamazsın.

Çıkarlarından yoksun kalmayı göze alamazsan dürüst olamazsın.

Dürüst olmak, bedeli çok ağır bir erdemdir.

Ama zaten bütün bunlardan ötürü de çok değerlidir.

O zaman insan neden dürüst olmanın peşinde koşsun ki?

Böylesine ağır bir yükü kim sırtlanmak ister?

Söze bakarsan herkes dürüst olduğunu söyler. Rahatça ve kolayca.

Ama biraz onların yakınlarında durur, nelerden çıkar sağladığına bakarsan görürsün ki gerçekte dürüst değillerdir.

Her çıkar, ekonomik çıkar değildir sevgili çocuğum.

Duygusal çıkarlar vardır, kendi üstünlüğünü kabul ettirmeye dayalı çıkarlar vardır.

Çok çeşitli çıkarlar vardır.

İnsanı baştan çıkararak da her çeşitten çıkardır.

İşte, insanı dürüst olmaktan uzaklaştıranlar bunlardır.

İnsan önce kendine karşı dürüst olmaktan vazgeçer.

Sonra da buna uygun kılıflar hazırlar.

"Koşullar" der, "Böyle yapmak gerekiyordu" der, "Sen işin içyüzünü bilmiyorsun" der, daha sıkıyorsa karşısındakini suçlar, tehdit eder, saldırır.

Ama ne yaparsa yapsın, dürüst değildir.

Gerçekleri kabul etmeye yanaşamaz.

Bir yıl önce "ahlaksal zekâ" konusunda bir yazı yazmıştım.

Ahlakın bir zekâ biçimi olduğunu belirtmiştim ki doğrudur.

Dürüstlük de bu ahlaksal zekânın birinci ilkesidir.

Ama bak, dürüstlük insana neleri sağlar?

Öncelikle, dürüstlük özdeğer yaratır. Kendine değer vermeyi öğrenirsin.

Özdeğer kendine saygı duymayı yaratır, özsaygın olur.

Özdeğer ile özsaygı da özgüveni yaratır.

Özgüveni olmayanlara dikkatle bakarsan görürsün ki özsaygıları ve özdeğerleri ya eksiktir ya da yoktur.

Özgüven, temelsiz bir böbürlenme değildir.

Temelsiz bir böbürlenme, değersizliğini örtmeye yarayan bir özgüven taklididir.

Özgüven, gerektiği zaman ortaya çıkan büyük bir güçtür.

Ama işte özgüven de baba parasıyla, dayı desteğiyle oluşmaz.

Özgüven senin bileğinin hakkıyla kazanacağın bir erdemdir.

Özgüven, dürüstlüğünün sana armağanıdır.

Dürüstlük sevgili çocuğum, yaşamının temel taşı olursa kazanırsın.

Hakkın olanı kazanırsın ki çok değerlidir.

Doğru olanı kazanırsın ki başını hep dik tutmanı sağlar.

Kendini kazanırsın ki en büyük kazancıdır.

Geri yanı sana kendiliğinden gelir.

Doğru yerde durana doğru şeyler gelir.

Yaşamının güzelliği bundan başka nedir ki?

Erdal Atabek

Kaynak: Cumhuriyet Gazetesi, 15 Mayıs 2006

e-posta: erdalatak@gmail.com
www.erdalatabek.com

Uluslararası - Unesco

UNESCO, Birleşmiş Milletler'in 16 Kasım 1945'te kurulan eğitim, bilim ve kültür birimidir. Tam adı İngilizce olarak "United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization" yani Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'dur. Günümüzde 191 ülkenin üye olduğu kurumu, 1945 yılında 44 ülke kurmuştur.

UNESCO'nun 191 asil üyesi ve yedek üyeleri asıl yürütme organı olan "Genel Konferans"ı oluşturur. Genel Konferans iki yılda bir toplanır. Üyeliğe aday ülkelerin durumunu, bütçeyi, ve UNESCO'ya bağlı kuruluşları gözden geçirir, çalışma politikalarını belirler, 58 kişilik bir "Yürütme Konseyi" ve dört yıllık bir "Genel Direktör" seçer.

UNESCO amaçları doğrultusunda üyeleri arasında gerçek bir iletişim ağı kurmaya çalışır. Özellikle de insanlığa savaş açmış gözükten terör ve yoksulluk söz konusuyken; karşılıklı saygıya dayalı, sürekliliği olan gelişmelere imza atabilmek UNESCO'nun temel koşulu olmuştur. Bu şekilde çalışan UNESCO, aslında bir fikir üretim laboratuvarına benzetilebilir. UNESCO, mevcut bilgileri ve uygulamaları toplarlar, gerekli yerde kullanır, kullanılması için önerir ve paylaşır. Ayrıca yeni uygulamalar, çözümler geliştirir ve test eder. Uluslararası platformda, kendi alanındaki standartları belirler, gerekli anlaşma ve uzlaşmaları sağlar. Üye devletlerde kapasite geliştirilmesini sağlar ve gerekli işbirliklerine aracı olur.

UNESCO'nun varlık sebebi, eğitim, kültür ve bilim alanındaki gelişmeleri desteklemenin ötesinde, insanlığın zihnine barış fikrini kalıcı bir şekilde yerleştirmektir.

UNESCO'nun çalışma alanını oluşturan temalar şöyle sıralanabilir:

- Eğitim alanında: Eğitim hakkı, eğitim plan ve politikaları, okul öncesi eğitim ve aile, ilköğretim, orta öğretim, yüksek öğretim, teknik ve mesleki eğitim, bilim ve teknoloji eğitimi, halk eğitimi, kapsamlı eğitim, okullarda sağlık ve HIV/AIDS, eğitimde kültür ve dil çeşitliliği, öğretmen eğitimi, acil durum, afet ve savaş sonrası eğitimleri, beden eğitimi ve spor, barış ve insan hakları eğitimi, şiddet karşıtı eğitim.
- Doğal bilimler alanında: Temiz su, insan, biyo-çeşitlilik ve ekoloji, okyanuslar, yer bilimleri, temel mühendislik bilimler, sahil bölgeleri ve küçük adalar, bilim politikası, doğal afet önlemleri, kadın ve bilim, yerel bilgi sistemleri.
- Toplumsal bilimler alanında: ahlak, insan hakları, felsefe, yoksullukla savaş, gelecek odaklı çalışmalar, toplumsal dönüşüm.
- Kültür alanında: Dünya mirası, somut miras, somut olmayan miras, kültürel çeşitlilik, yasal düzenlemeler, kültürler arası diyalog, kültür ve gelişme, kültürel sanayi, sanat ve yaratıcılık, telif hakları, müzeler, kültür turizmi, özel ilgi.
- İletişim ve bilgi sistemleri alanında: Bilgiye erişim, kapasite geliştirme, içerik gelişimi, ifade özgürlüğü, kitle iletişim araçlarının gelişimi, koruma
- Özel temalar:
 - o Orta yol temaları: Toplumsal cinsiyet, gençlik, az gelişmiş ülkeler, barış kültürü, medeniyetler arası diyalog.
 - o Kesişen temalar: Özellikle açlık sınırındaki yoksulluğun yok edilmesi. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim, bilim, kültür, iletişim ve bilgi toplumunun yapılanmasına katkı sağlanması.
 - o Temel öncelikler: Herkese temel eğitim, su ve bağlı eko-sistemler, bilim ve teknoloji etiği, biyo-etik, somut ve somut olmayan miras vurgusuyla kültürel çeşitliliğin tanıtımı, insanların bilgiye ulaşmasını sağlayarak onların güçlendirilmesi, ifade özgürlüğü.

Bu başlıklar altında UNESCO, somut mirası koruma yöntemleri ve politikaları geliştirip ön ayak olmakla kalmaz, somut olmayan miras ile günümüz kültürünün de farkına varılmasını ve korunmasını sağlar; diğer kuruluşları da bu yönde teşvik eder. Kültürel çeşitliliğin zenginlik olduğunu vurgular. Gerekliğinde deklarasyonlar, öneriler ve hareketlerle hükümetler düzeyini uyarır ve onlara yol gösterir.

Örneğin, dünya mirası başlığı altında, bir "Dünya Mirası Listesi" oluşturulmuştur. 1972 yılında karara bağlanan Dünya Mirası Koruma Anlaşması'ndan bu yana 812 yapı, yerleşme ve değer kabul edildiği bu listeye, tüm dünyadan, her geçen gün daha fazla yapı, yerleşme ve değer girmekte; bunlar daha özenli koruma altına alınmaktadır.

UNESCO TÜRKİYE MİLLÎ KOMİSYONU

Türkiye, UNESCO Sözleşmesi'ni 20 Mayıs 1946'da imzalamış ve sözleşmeyi imzalayan onuncu devlet olmuştur. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu 25 Ağustos 1949'da kurulmuştur ve o günden bu güne Türkiye Hükümeti'ni ve tüm kuruluşları UNESCO'nun yürüttüğü çalışmalar konusunda bilgilendirir. İki taraf arasındaki diyalogun sağlanabilmesi için gerekli bağlantıları kurar. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, aşağıdaki ihtisas komiteleriyle çalışmalarını sürdürmektedir: Beden eğitimi ve spor, biyoetik, iletişim, kültür; kültürel miras, kütüphanecilik, dokümantasyon ve arşiv, insan ve biyoküre, müzik, osinografi, somut olmayan kültürel miras, uygarlıklar arası diyalog, yer bilimleri.

Ayrıca UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Türkiye Tarihî Kentler Birliği'nin kurucularındandır.

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde Türkiye'den yer alan siteler:

- " İstanbul'un Tarihi Alanları 6.12.1985
- " Göreme Millî Parkı ve Kapadokya 6.12.1985
- " Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası 6.12.1985
- " Hattuşaş 28.11.1986
- " Nemrut Dağı 11.12.1987
- " Xanthos-Letoon 9.12.1988
- " Hierapolis-Pamukkale 9.12.1988
- " Safranbolu Şehri 17.12.1994
- " Truva Arkeolojik Kenti 2.12.1998

Ayrıca Efes ve Karain Örenyerleri geçici listede bulunmaktadır.

UNESCO Üye Devletleri: Afganistan, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Andorra, Angola, Antigua ve Barbuda, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bahamalar, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Belçika, Belize, Benin, Beyaz Rusya, Bhutan, Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık, Birmanya, Bolivya, Bosna-Hersek, Botswana, Brezilya, Brunei, Bulgaristan, Burkina Faso, Burundi, Cape Verde, Cezayir, Cibuti, Cook Adaları, Çad, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Doğu Timur, Dominik, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Ekvatoryal Gine, El Salvador, Endonezya, Eritre, Ermenistan, Estonya, Etiyopya, Fas, Fiji, Fildişi Sahili, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gambiya, Gana, Gine, Gürcistan, Grenada, Guatemala, Guyana, Güney Afrika, Haiti, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Jamaika, Japonya, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Katar, Kenya, Kazakistan, Kıbrıs, Kırgızistan, Kiribati, Kolombiya, Komorlar, Kongo, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kore Cumhuriyeti, Kosta Rika, Kuveyt, Küba, Laos, Lesoto, Letonya, Liberya, Libya, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Madagaskar, Makedonya, Malavi, Maldivler, Malezya, Mali, Malta, Marshall Adaları, Mauritius, Meksika, Mısır, Mikronezya, Moğolistan, Moldova, Monako, Moritanya, Mozambik, Namibya, Nauru, Nepal, Nijer, Nijerya, Nikaragua, Niue, Norveç, Orta Afrika Cumhuriyeti, Özbekistan, Pakistan, Palau, Panama, Papua Yeni Gine, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Ruanda, Rusya, Santa Kitts ve Nevis, Santa Lucia, Santa Vincent ve Grenadinles, Samoa, San Marino, Sao Tome ve Principe, Senegal, Seyşeller, Sırbistan ve Karadağ, Sierra Leone, Slovakya, Slovenya, Solomon Adaları, Somali, Sri Lanka, Sudan, Sudi Arabistan, Surinam, Suriye, Svaziland, Şili, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Togo, Tonga, Trinidad ve Tobago, Tunus, Tuvalu, Türkiye, Türkmenistan, Uganda, Ukrayna, Umman, Uruguay, Ürdün, Vanuatu, Venezuela, Viet Nam, Yemen, Yeni Gine, Yeni Zelanda, Yunanistan, Zambiya, Zimbabve.

Yedek üyeler: Aruba, İngiliz Virjin Adaları, Cayman Adaları, Çin Macao, Hollanda Antilleri, Tokelau

Kaynak: www.unesco.org, www.unesco.org.tr

Haberler

Mimar Sinan'ın Torunları Ürgüp'te

Mimar Sinan'ın doğduğu Ağırnas kentinin kadınları artık kendi kentleri dışında yapılan tarihsel-kültürel koruma çalışmalarını da yerinde incelemeye başladı.

1998 yılından beri ÇEKÜL'ün Sinan'a Saygı projesi kapsamında başta Ağırnas Belediyesi, Erciyes Üniversitesi ve Kayseri Valiliği olmak üzere çeşitli kesimlerin desteğiyle yürütülen Ağırnas'ın kültürel koruma ve sağlıklılaştırma çalışmaları ilerlerken kentin kadınları bu çalışmalara başka bir boyut kazandırdılar.

Tarihi Kentler Birliği'nin iki önemli üyesi olan Ağırnas Belediye Başkanı Mehmet Osmanbaşoğlu ve Ürgüp Belediye Başkanı Bekir Ödemiş'in katkılarıyla Mayıs 2006'da gerçekleştirilen gezide Ağırnaslı kadınlar Altıkapılı Türbe, Temenni Tepesi Türbeleri, Rum Hamamı, Ürgüp Müzesi'ni ziyaret ettiler.

"Kentler Çocuklarıdır Kültürel Eğitim Programı"nın İstanbul Bölümü Beşiktaş'ta Uygulandı.

ÇEKÜL Vakfı'nın "Kentler Çocuklarıdır Kültürel Eğitim Programı", 9-11 Haziran 2006 tarihleri arasında Beşiktaş'ın "Kültür Elçileri"ni yetiştirmek üzere ilk eğitimini tamamladı.

ÇEKÜL Vakfı'nın, 1998 yılından beri yürüttüğü "7 Bölge 7 Kent Projesi"nin alt programlarından biri olarak başlayan "Kentler Çocuklarıdır Kültürel Eğitim Programı", UNESCO destekli Akseki, Birgi, Kastamonu, Kemaliye, Midyat, Mudanya ve Talas'taki uygulamalardan sonra, bu yaz da İstanbul'da Beşiktaş Belediyesi işbirliğinde gerçekleştirildi. Bu programın çıkış noktasını özetleyen "Bana Kentimi Tanıt, Bana Kendimi Tanıt" sloganının giderek daha fazla çocuğa ulaşmasını amaçlayan ÇEKÜL Vakfı, Beşiktaş ilçesindeki çocukların kentlerini tanımalarına yönelik ilk çalışmayı 9-11 Haziran 2006 tarihleri arasında tamamladı.

Beşiktaş'ın ilk "Kültür Elçileri" olacak 11-13 yaşlarındaki on beş öğrenci, üç gün boyunca somut ve somut olmayan kültürel miras odaklı geziler, sunumlar ve öğretici oyunlarla dolu bir eğitim aldılar. Sadberk Hanım Müzesi ve İstanbul Modern'in rehberler eşliğinde gezildiği, Beşiktaş sokaklarının tarihi ve kültürel tüm özelliklerinin öğrenilerek dolaşıldığı programın son gününde "Kültür Elçileri" bir tekne gezisi yaparak Beşiktaş'a denizden de baktılar. Kültür elçiliğinin ilçelerindeki kültürel mirası koruma ve tanıtmaya konusunda kendilerine sorumluluk yüklediğinin bilincine varan ve bu özel eğitimi sürdürmek için heyecan duyan kafilenin tekne gezisine ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri ve Beşiktaş Belediye Başkanı da katıldı.

Sakarya Muslihiddin Camii'nde Rölöve Çalışmaları Başladı

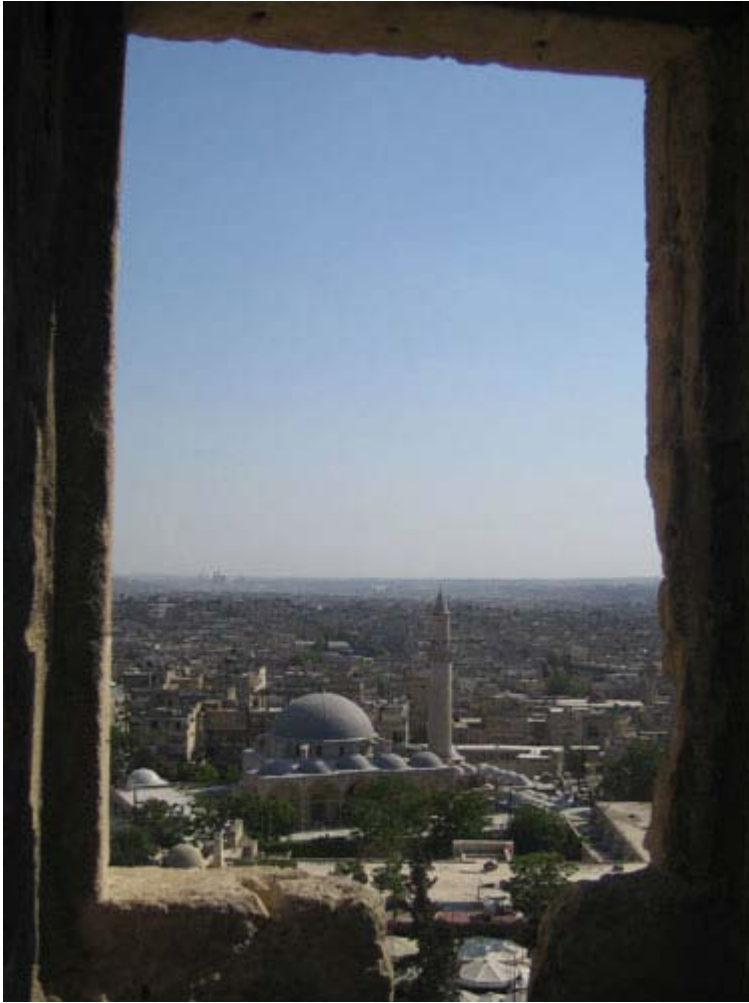
Sakarya ili, Kaynarca ilçesi, Topçu köyünde bulunan ahşap karkas sistemle inşa edilmiş ender örneklerden biri olarak kabul edilen Şeyh Muslihiddin Camii'nin kurtarılması için kamu-yerel-sivil güçler elele verdiler.

Bir süre önce, Kaynarca Belediye Başkanı Tuncay Aydın'ın gayretiyle kurtarılması gündeme gelen II. Bayezit döneminde inşa edilen camiye, Kültür Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Mustafa İsen maddi destek sözü vermişti.

ÇEKÜL Vakfı bu örnek girişime destek olmak amacıyla Mayıs 2006 içerisinde Topçu köyüne giderek "fiziksel durum tespiti" çalışmalarına başladı. ÇEKÜL'ü bir grup mimarın çalışmalarının ilk aşamasının sonunda Şeyh Muslihiddin Camii'nin rölövesi alınarak Kaynarca Belediyesi'ne teslim edilecek.

"Sinan'a Saygı" İstanbul, Ağırnas Ve Halep'teydi

ÇEKÜL Vakfı'nın 1998 yılından bu yana gönüllüleriyle beraber sürdürdüğü "Sinan'a Saygı" kampanyası, Ağırnas Belediyesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Heykel Bölümü öğrencilerinin katkılarıyla bir dizi etkinlikle devam ediyor.

1 Temmuz 2006 tarihinde Sinan'ın doğduğu kent Ağırnas'ta yapılması planlanan heykel çalışması için Nisan ayından bu yana Sinan eserleri geziliyor. Geziler, yazın bir ay boyunca Ağırnas'ta çalışacak heykel öğrencilerine Mimar Sinan hakkında derinlemesine bilgi aktarıyor. Ayrıca bu geziler yaklaşık üç ay sonra açılması planlanan www.sinanasaygi.com sitesi için de bir altlık oluşturuyor; gezilen tüm yapıların olumlu-olumsuz yanları gezilere katılan heykel, mimarlık öğrencileri ve ÇEKÜL gönüllüleri tarafından not ediliyor, çizimler yapılıyor, raporlaştırılıyor.

15 Nisan 2006 tarihinde başlayan geziler sonucunda İstanbul sınırları içinde beş külliye, iki camii, iki köprü, bir kervansaray, bir türbe, bir çeşme, bir mescit gezildi. Ayrıca Suriye'de Halep kentine gidilerek Sinan'ın yaptığı Hüsreviye ve Adiliye camilerinde incelemeler yapıldı.

İstanbul'da yapılan dört gezi sonucunda, eserlerin güvenliği konusunda olumlu gelişmeler olduğu gözlemlendi. Eskiden başıboş bırakılan eserlerin neredeyse tamamının güvenlik kameraları ve alarm sistemleriyle koruma altına alındığı tespit edildi. Bazı önemli külliyelerde ise güvenlik elemanlarının 24 saat görev yaptığı öğrenildi. Fakat görüştüğümüz görevlilerin büyük bir bölümü, halen bazı Sinan eserlerinde güvenlik eksikliklerinin yaşandığını, bundan dolayı açık olması gereken birçok bölümün kapalı tutulduğunu belirtti.

Bu olumlu gelişmelerin dışında en çok şikayet edilen konu yapılar hakkında bir bilgilendirme panolarının eksikliği. Genel olarak camilerde namaz ve cami içinde nasıl davranılması gerektiğiyle ilgili bilgilendirme panoları var. Ama gezilen yapıların büyük bir bölümünde, -Büyükkçekmece'dekileri dışında tatalım- yapının tarihi, banisi, geçirdiği restorasyonlar ve mimarına dair bilgiler eksik. Varolanların da İngilizce çevirileri yapılmamış. Bu durum eserleri gezmek için İstanbul'a gelen yabancı turistleri de zor durumda bırakıyor.

Bilgilendirme açısından en iyi durumda olan eserler Büyükkçekmece'de bulunuyor. Büyükkçekmece Belediyesi'nin girişimleriyle Sinan'ın burada yaptığı kervansaray, mescit, çeşme ve köprü'nün girişlerine İngilizce ve Türkçe olarak bilgilendirme panoları konulmuş.

Bir diğer sorun ise camiler dışındaki yapıların ziyaret saatlerinde yaşanan sıkıntılar. Yapıların yarısından çoğunun girişinde ziyaret saatleri konusunda bir bilgilendirme yok. Başka bir deyişle bu yapıların içinde bir görevli bulabiliyorsanız geziyorsunuz yoksa dışarıdan yapıyı algılamayı çalışıyorsunuz. Ziyaret saatleri yazılmış yapılarda ise bu saatlere uyulmuyor. Örneğin son yıllarda temizlenerek ziyarete açılan Mimar Sinan'ın türbesinin girişinde pazar günleri dışında her gün türbenin açık olduğu belirtiliyor. Ama görevliden aldığımız bilgiye göre türbe salı, çarşamba, cuma ve pazar günleri açık.

Yapılan geziler sonucunda mimari açıdan gözlemlediğimiz en önemli bir problem, Süleymaniye Külliyesi'nin içinde yer alan Darül Hadis Medresesi'ndeydi. Geçtiğimiz aylarda bir vakfa tahsis edilen medresenin, daha evvel kurşunları eksik olan çatısında kurşunlar tamamlanmış ve çatıdan gelen suyun yapıya verdiği zarar engellenmiş. Bu olumlu bir gelişme fakat medrese içinde prefabrik bir yapı için temel yapılmış. Hali hazırda bulunan baraka da Süleymaniye Camii ile neredeyse aynı kotta bulunan medresede görsel bir rahatsızlık oluşturuyor. Bütün bunların yanında revakların plastik malzemeden yapılmış pencere sistemleriyle kapatılması da kabul edilebilir gibi değil.

Bütün bu sorunların ve olumlu gelişmelerin anında izlenebileceği www.sinanasaygi.com sitesinin altyapı çalışmaları büyük bir hızla ilerliyor. Etkileşimli bir veritabanının olacağı sitede, isteyen herkes gezdiği yapılar hakkında edindiği izlenimleri yollayabilecek.

Tkb Meclisi 13 Mayıs 2006'da Trabzon'da Toplandı

Tarihî Kentler Birliği'nin 2006 yılındaki ilk olağan meclis toplantısı 13 Mayıs'ta Trabzon'da yapıldı. Yeni yasa doğrultusunda yapılması gerekli olan meclis başkanı dışındaki meclis üyelerinin ve plan bütçe komisyonu üyelerinin seçimini de içeren toplantı gündemine yeni üyelik başvuruları, üye aidatlarının belirlenmesi, "200 Ortak 200 Eser" projesi, yurtdışı gezisi, uluslararası ilişkiler biriminin kurulması ve önümüzdeki meclis toplantısının tarihinin saptanmasıyla devam edildi.

Yapılan seçimlerde meclis ve plan bütçe komisyonu üyelerinde değişiklik olmadı. Meclisin büyük çoğunluğunun onayıyla eski üyelerle devam edilmesi kararı alındı.

Seçimler sonrasında 21 belediyenin üyelik başvuruları değerlendirildi. Mecliste onaylanan Seyhan (Adana), Güzelyurt (Aksaray), Kalkan (Antalya), Söke (Aydın), Burhaniye (Balıkesir), Gölyazı (Bursa), Oğuzlar (Çorum), Nizip (Gaziantep), Büyükçekmece (İstanbul), Yenifoça (İzmir), Kahramanmaraş, Karaman, Abana (Kastamonu), Büyükbürüngüz (Kayseri), Erciyes (Kayseri), Güneşli İlk Kademe (Kayseri), Melikgazi (Kayseri), Mimarşinan (Kayseri), Halkapınar (Konya), Mezitli (Mersin), Ordu belediyelerinin üyeliklerinin İçişleri Bakanlığı tarafından da onaylanmasının ardından Tarihî Kentler Birliği 200 üye ile yoluna devam edecek.

Yeni üyelerin katılımıyla büyüyen ve 5 yılı geride bırakan Tarihî Kentler Birliği, sürecin sağlıklı ilerleyebilmesi ve aynı noktada durmadan, yeni etkinliklerle gelişmenin sağlanabilmesi için üyelik aidatlarında artış yönünde değişikliğe gidilmesi kararını da meclis üyelerin onayıyla aldı.

Yine üyeler tarafından tarihî ve kültürel mirasın korunması yolunda kullanılmasını amaçlayan en önemli projelerden biri olan "200 Ortak 200 Eser" projesi konusu da 2005 yılında karşılaşılan sorunlar ve 2006 yılı takvimi çerçevesinde ele alındı. Üye belediyelerin 2006 yılında kendi belediye sınırları içinde bulunan tarihî eserlerin projelendirilmesi amacıyla maddi destek talebinde bulunabilmeleri için 30 Haziran 2006 son başvuru tarihi olarak belirlendi.

Tarihî Kentler Birliği üyelerinin ülkemizdeki tarihî ve kültürel mirası korurken, tarihî evleri, sokakları, meydanları projelendirirken yanlış uygulamaların önüne geçmeyi ve belediye başkanlarının, çalışanlarının doğru koruma örneklerini birebir görmelerini amaçlayan, ilki 2005 yılında Prag ve Budapeşte'de gerçekleştirilen yurtdışı gezisinin 2006 yılında da daha sonra kararlaştırılacak iki tarihî kentte tekrarlanması konusunda görüş birliğine vardılar. Belirlenecek ülkelere gidiş için Nisan veya Mayıs aylarının uygun olabileceği konusunda da uzlaşma sağlandı.

Avrupa Tarihî Kentler ve Bölgeler Birliği'nin en etkin üyelerinden olan Türkiye Tarihî Kentler Birliği'nin, yurtdışı gezileriyle birlikte eksikliğini ve önemini büyük ölçüde hissedildiği uluslararası ilişkiler ayağı için Genel Sekreterlik altında bir birimin kurulması ve bu konuda üye belediyelerin sürekli bilgilendirilmesi konusunda alınan karar da gündemden çıkan en verimli sonuçlardan biriydi.

Son olarak, daha önce Eylül ayında Midyat-Mardin-Hasankeyf'te yapılması kararlaştırılan Tarihî Kentler Birliği Buluşması'nda gerçekleşecek ikinci olağan meclis toplantısının tarihinin 9 Eylül 2006 olarak belirlenmesinin ardından meclis gündeminin sonuna gelindi ve 200 belediyenin bir araya geleceği Eylül ayındaki toplantıda buluşmak üzere veda edildi.

Kent Müzelerinin Kısa Öyküsü Ve Mardin Kent Müzesi

ANAR/ÇEKÜL Anadolu Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi

Anadolu'da özgün özelliklerini henüz yitirmemiş kentlerde, "Çevre ve Kültür Evleri", özel bir kentsel bellek merkezi olarak "Kent Müzesi ve Arşivleri", onarımları sağlıklı yapabilmek için "Kent Atölyeleri" kurulması düşüncesi, 1990 yılında "ÇEKÜL / Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı" tarafından alınan bir dizi kararla yaşama geçmeye başlar. ÇEKÜL'ün "7 Bölge 7 Kent" projesi doğrultusunda Aydınoğlu Beyliği'nin merkezi Birgi (Ödemiş), Mudanya, Midyat başta olmak üzere, özgün özelliklerini yitirmemiş yapılardan biri onarılıp, değişik bölgelerde "Çevre Kültür Evleri" birbirini izler. Bu merkezlerde geliştirilen düşünceler ışığında, "Kent Müzeleri ve Arşivleri"nin çalışmaları başlatılır.

Kent müzelerine ilk adımlar

Kentlerde "kamu-yerel-sivil-özel kesimlerin birlikteliğiyle", her yaşta insanlar, hemşehrilik bilinciyle "kendi varlık nedenlerini" açıklamaya olanak sağlayacak müzeleri için yeni yöntemler geliştirirler. Çünkü bu, "kenti kent kılan" her ögeyi içeren bir yaklaşımdır... Kentlerin kendi müzelerini "kendilerinin kurmasının" girişimidir...

Bu konuda ilk adım, 1998 yılında ÇEKÜL Kemaliye Gönüllüleri'nin, Kemaliye Kaymakamlığı'nın ve Kemaliye Belediyesi'nin işbirliğiyle atılır. Tarihi eski Halı Fabrikası binası kısa zamanda yeni bir kimliğe ulaşır. Bunu bu kez, ünlü mimar Vedat Tek'in tasarladığı Kastamonu Hükümet Konağı'nın alt katında, Kastamonu Valiliği'nin önderliğinde, Kastamonu halkının birbirinden ilginç belge ve objelerle katıldığı Kastamonu Kent Müzesi izler. Bu gelişme, ister istemez çağdaş donatıları da birlikte getirir.

Ardından büyük bir çıkışla Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursalıların yoğun desteğiyle, Bursa Kent Müzesi'ni, yine tarihi bir yapı olan eski Adliye Binası'nda gerçekleştirir ve ulusal-uluslararası ortamlarda hemen yankı bulur, büyük bir ilgiyle karşılanır. Her kesimin, her yaş dilimindeki insanın kentlerini farklı bir yaklaşımla öğrenmesi düşüncesi, kısa zamanda hedefine ulaşır.

Benzer durum İzmir'de de yaşanır. İzmir Büyükşehir Belediyesi, yine aynı yöntemlerle eski İtfaiye Binası'nı yeniden ele alarak, İzmir'in Milli Kütüphanesi'nin belgelerini de içerecek biçimde kapsamlı bir çalışma yürütür. Kentin yoğun tarihinin ve toplumsal yapısının okunmasını sağlar.

Ardından, Osmanlı başkenti Edirne'de büyük bir programın parçası olarak, Selimiye Camisi karşısındaki Hafızağa Konağı, kısa bir süre önce genç yaşta yitirdiğimiz Edirne Valisi Fahri Yücel'in yoğun çabalarıyla, Edirne Kent Müzesi'ne dönüştürülür, harekete büyük güç kazandırılır. Kentin kültürel mirasının korunmasında, yeniden örgütlenmesinde odak noktası olur.

Tarihi Kentler Birliği'nden tarihi karar

2000 yılında kurulan, kısa zamanda ülke gündemine farklı bir boyut getiren Tarihi Kentler Birliği, ÇEKÜL Vakfı'nın önerisiyle, "üye 200 yerleşme yerinde" birer tarihi yapının kurtarılarak Kent Müzesi'ne dönüştürülmesi konusunda karar alır. Düşüncenin yaygınlaşmasına, örneklerin artmasına neden olur.

İşte bu noktada, geliştirilen kavramlara, başarılı uygulamalara koşut bir atılım Mardin'de de yaşanır. Kentin köklü değerlerini 1950 sonrası yanlışlarından arındırma çabalarında değişik kesimlere öncülük eden, olayı ülke gündemine taşıyan, 2000-2006 yılları arasında Mardin Valiliği yapan Temel Koçaklar, bu konuda da büyük bir hızla devreye girer. Mardin için yıllardır birlikte çalıştığı Prof. Dr. Metin Sözen ile kapsamlı bir eylem planı üretir. Kentin gelişen yeni bölgesindeki Kültür Merkezi'ne karşılık, tarihi bölümden uygun bir yapı arayışı süreci başlar. Sonuçta, II. Abdülhamit döneminde Diyarbakır Valisi olan Hacı Hasan Paşa'nın (1887-1889) Süvari Kışlası olarak yaptırdığı, bir süre Vergi Dairesi olarak da kullanılan tarihi yapı uygun bulunur. Ayrıca, müzenin çok yönlü niteliği, kente sürekli destek veren Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu ile ayrıntılı görüşülür, öncelikler belirlenir. Ancak bu sürede boş bulunan yapının Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devri konusuna Maliye Bakanlığı tarafından olumlu cevap verilmemesi, uzun ve yeni çabaları gerektirir.

Mardin'in dünya kenti olması yolunda Kent Müzesi önemli bir örnek

Aynı günlerde, bu konulara gönül vermiş İstanbul Valisi Muammer Güler, kentine destek vermek, böylesi olumlu bir çabanın yaşama geçirilmesinin sürüncemede kalmamasını sağlamak için toplumumuzda özel yeri olan değerli insan Sakıp Sabancı ile konuyu görüşür. Ardından Sakıp Sabancı, Prof. Dr. Metin Sözen ile ikili görüşmesinde, "Hocam Anadolu'dan güzel haberler geliyor, Mardin'in yıldızı parlamaya başladı. Bize de sorumluluk düşüyor. İlkelerimize uygun, Mardin'de yapabileceğimiz neyse onu belirleyelim." diyerek konunun gerçekleşmesi yolunu açar.

Mülkiyet sorununun çözülmesinin, destek sözlerinin alınmasının hemen ardından Mardin Valiliği, yapının ön projelerini yaptırıp Kültür ve Tabiat Varlıkları Diyarbakır Bölge Kurulu'na başvurup gerekli izinleri aldığı günlerde, değerli insan Sakıp Sabancı'nın yitirilmesi, çalışmalarını etkiler. Bir süre sonra İstanbul Valisi Muammer Güler, Mardin Valisi Temel Koçaklar, Sakıp Sabancı ailesi ve Dilek Sabancı'dan Sakıp Sabancı'nın dileğini yerine getirmeye hazır olduklarını öğrenir. Prof. Dr. Metin Sözen, Dilek Sabancı ve VAKSA yetkilileri bu konuyla ilgili toplantıda, önce bir fikir projesi üretilerek onun doğrultusunda kesin karar verilmesini uygun bulurlar. Prof. Dr. Metin Sözen'in başkanlığında, yüksek mimar restoratör Metin Keskin'in proje sorumluluğunda, Mardin Kent Müzesi ve çevresinin fikir projesi üretilerek, VAKSA yetkililerine sunulur. Ailesinin ve Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı'nın duyarlı yaklaşımlarıyla, olumlu sonuca ulaşılır. Bugünlerde Temel Koçaklar Muğla Valiliği'ne, Mehmet Kılıçlar Mardin Valiliği'ne atanır.

Kamu-yerel-sivil-özel birlikteliği

Geldiği ilk günden itibaren Mardin Valisi Mehmet Kılıçlar, kenti çok yönlü etkileyecek bu önemli projeyi, ilgili kurum-kuruluş-kişileri bir araya getirerek boyutlandırmak ister. Her kesimin ilgililerinin içinde bulunduğu toplantıda, Prof. Dr. Metin Sözen'in önerileri doğrultusunda görev bölümü yapılır. Müzenin çevresindeki bazı yapıların yıkılması kararlaştırılır.

Bu arada uzun yıllar Mardin Hükümet Konağı olarak kullanılan ve Dicle Üniversitesi Mardin Mühendislik Mimarlık Fakültesi olmasına karar verilen tarihi yapının projelerinin hızlandırılması sağlanır. Çünkü çevredeki tüm tarihi yapıların onarılıp Kent Müzesi ile bütünleştirilmesi, anlamlı bir meydan oluşturulması, başlangıçta düşünülen temel bir hedef olduğundan, tümünün eşzamanlı yürümesi için sorumluluklar paylaşılır.

Bu ayrıca ÇEKÜL ve MAREV tarafından hazırlanan, Mardin Valiliği'ne sunulan "Mardin Yol Haritası"nda önerilen temel ilkelerin de gereğidir... Mardin'in çok yönlü kültür-sanat-eğitim odağına ulaşması hedefidir... Mardin Belediyesi başta olmak üzere Mardin'deki tüm kurum-kuruluş-kişilerin böylesi bir eylemin içinde olması doğaldır. Çünkü Kent Müzesi ve Sanat Galerisi, Açık hava Sergi Alanı, Mardin Tarihi İhtisas Kütüphanesi, Mardin Mimarlık Mühendislik Fakültesi, Mardin Uluslararası Çevre Kültür Merkezi ve kültür turizmi ile ilgili birimlerin büyük bir bölümünün tarihi yapılarda gerçekleşecek olması, birlikteliği kaçınılmaz kılmaktadır. Bu nedenle, toplantıda çalışmaların "Mardin Kent Kimliği" için büyük bir şans olduğu bir kez daha vurgulanır.

Mardinliler'e çağrı

Bu noktaların altının çizildiği gerekli kararların alındığı son buluşmanın ardından, 19 Mayıs 2006 tarihinde Mardin Kent Müzesi ve Sanat Galerisi'nin önünde yapılan basın toplantısında, Mardin Valisi Mehmet Kılıçlar, Belediye Başkanı Metin Pamukçu, ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen, MAREV Vakfı Başkanı Fehmi Tahincioğlu, gelişmelerin tüm aşamalarını açıklayarak, emeği geçenleri anarak, Türkiye'de ve yurtdışında bulunan Mardinlileri, bir kez daha, ellerinde bulunan belge ve objelerle "kendilerinin yaratacakları" müzeye katkıda bulunmaya çağırırlar. Binanın temizlenmesi, özgün olmayan birimlerden arındırılması süreci başlatılır. Ayrıntılı projelerin üretilmesine ortam hazırlanır.

Bu son basın toplantısında ayrıca, 26 Haziran 2006 günü Mardin'de VAKSA yetkililerinin katılımıyla yapılacak görüşmelerin ardından, "Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi-Dilek Sabancı Sanat Galerisi" konusunda tüm çevrelere ayrıntılı bilgi verileceği açıklanır.